

7md

2016 m. birželio 3 d., penktadienis

Nr. 22 (1174) | Kaina 0,90 Eur

Dailė | Muzika | Teatras | Kinas | Fotografija

2

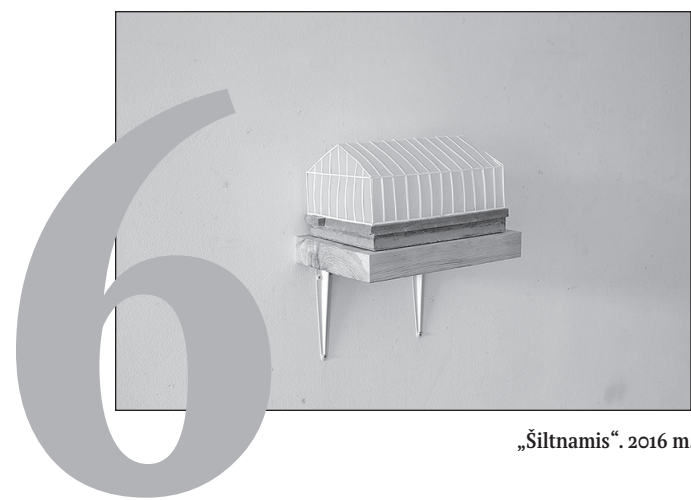
Londono simfoninio orkestro koncertas

4

Paskutiniai „Naujojo Baltijos šokio“ pasirodymai

5

Jaunųjų teatro kūrėjų menūo

„Šiltnamis“. 2016 m.

Apie Rūtos Spelskytės parodą „Sodas-miškas 2“

7

Dano Aleksos „Iš...ti langai“

8

Aistės Paulinos Virbickaitės meno projektas

D. MATVEJEVO NUOTR.

Teatrinė atmintis – ne vien teoretikų galvose

Su Audroniu Liuga kalbasi Lina Klusaitė

Lina Klusaitė: Visų pirma sveikinimu sėkmingai įveikus konkursą ir tapus Valstybinio jaunimo teatro vadovu. Žiniasklaidoje jau pasirodė ne vienas interviu, kuriuose Jūs gana išsamiai pristatote su šiuo teatru susijusią programą, vizijas, lūkesčius. Kad labai nesikartotume, norėčiau Jus kalbinti ne tiek kaip teatro veiklą administruojantį praktiką, nuo kurio priklauso sklandus institucijos veikimas, bet veikiau kaip teatro kūrybines strategijas formuojantį teatrologą. Juk, norint planuoti ilgalaikius meninius tikslus, uždavinius, taktikas, neužtenka vien vadybinių žinių. Tam reikia nemenko teatro srities išmanymo, teorinio pasirengimo, plataus scenos meno lauko matymo. Ne paslaptis, kad kultūros sektoriuje geriausias strategijas

kuria ne praktikai, o teoretikai, gebantys apimti ne vieną savos srities kontekstą: estetinį, istorinį, socialinį, politinį. Apie šį teatrinį lauką šiandien ir pakalbėkime.

Teatrologas Marvinas Carlsonas teigė, kad pačia savo prigimtimi teatras yra susijęs su istorija, praeitimi, pasakojimu, reprezentacija, jį nuolat lydi „persekiojančios praeities šmėklos“. Kartu jis yra išgyventų jausmų, įvykių prisiminimas dabartyje, čia ir dabar vykstanti savirefleksija. Lietuvos teatre šalia nuolat statomų klasikos veikalų vis dažniau galima pamatyti ir dabartį reflektuojančių šiuolaikinės dramaturgijos spektaklių, eksperimentinių, iš teatro dėžutės rėmų išeinančių darbų. Tai leidžia naujai pažvelgti į tradicijos ir naujumo santykį, nostalgiskų praeities formų

ir šiuolaikinės estetikos kaitą. Kokią šiuo požiūriu Lietuvos teatro tapatybę norėtumėte matyti šiandien?

Audronis Liuga: Įvairią. Kad ir kaip stengtųsi būti šiuolaikiškas, teatras yra vienas archajiškiausių menų, nes jame veikia gyvi žmonės. O žmogus negali būti be atminties, asmeninio ir istorinio laiko refleksijos. Teatro trumpalaikiškumas užaštrina atminties darbą. Todėl jį nuolat persekiojo ir persekios „praeities šmėklos“. Teatre dabartį suvokiame per atmintį. Atmintis gali būti teatrinė ir asmeninė, būtent per pastarąją patiriame identifikaciją su sceniniu įvykiu. Tai teatre brangiausia. Teatrinė atmintis gyva ne vien teoretikų galvose. Esu įsitikinęs, kad ją turi nemaža

NUKELTA Į 4 PSL.

Siekiant tobulybės

Londono simfoninio orkestro koncertas Nacionaliniame operos ir baletų teatre

ŽIVILĖ RAMOŠKAITĖ

Į Vilnių Londono simfoninis orkestras atvyko tiesiai iš Vroclavo, kuriame grojo prieš metus atidarytoje puikios akustikos koncertų salėje. Mes apie tokią nenustojame svajoti, nors jos kaip nėra, taip nėra. Matyt, esame itin nereiklūs, nes neprotuojame, kai naujomis koncertų salėmis pavadinami pigūs turgaus ir kitokios paskirties statiniai su prasta akustika, kuri ten „padaroma“ pasitelkus elektroniką. Popmuzikai to užtenka, o klasikai?.. Nesusivaldžiau nepadejavusi net po labai gerai nuteiklusio svečių koncerto, vykusio gegužės 26 d. Nacionaliniame operos ir baletų teatre. Tiems, kurie lankosi Londone, reikia aiškinti, kas yra Londono simfoninis orkestras ir kokią vietą jis užima šalies muzikiniame gyvenime. Bet, pasirodo, ir jam kyla su akustika susijusių problemų. Mat kolektyvo rezidencijos vieta, žinoma „Barbican“ centro koncertų salė, akustiniu požiūriu netenkina jautrių melomanų klausos. Visai įmanoma, kad naujasis Londono meras ims iniciatyvos statyti šiam orkestrui salę. Tokie gandai, bent jau žiniasklaidoje, pasklido.

Kokia iš tiesų toji salė, nežinau, nes nesu ten buvusi. Užtat džiaugiuosi, kad Londono simfoninio orkestro Lietuvos melomanai galėjo klausytis Vilniuje ir net ne trečią, kaip kažkur skelbta, o jau ketvirtą kartą. Orkestras atvyko su pirmąsyk pas mus pasirodžiusiu garsiuoju maestro Antonio Pappano ir smuikininku virtuozu Nikolajum Znaideriu. Programoje numatyti du

puikūs klasikos opusai atspindėjo reikšmingą orkestro įvairiakryp-tės veiklos dalį, pagarbą klasikinei ir savos šalies muzikai. Tai Ludwigo van Beethoveno Koncertas smuikui ir orkestrui D-dur ir Edwardo Elgaro Simfonija Nr. 2 Es-dur. Orkestro grojimo precizikai ir laisvai alsuojančiam muzikavimui apibū-dinti reikėtų sukurti naujų žodžių, nes tie dažnai naudojami jau var-gina. Bet... Kaip kitaip negu žodžiu *idealiai* apibūdinsi gyvą ir paveikų simfonijos bei koncerto atlikimą, tiksliai pulsuojantį, vienu kvė-pavimu grįstą solisto ir orkestro ansamblį, žavėjusį per visas tris smuiko koncerto dalis?!

Atkreipsiu dėmesį, kad Beetho-veno koncertą Znaideris interpre-tavo gana individualiai, neskeda-mas jokiais etaloniniais pavyzdžiais. Jo Beethovenas buvo itin subtilus ir romantiškas, vietomis mocartiš-kas, bet kartu ir veržlus kaip vie-sulas ar griežtai susikaupęs. Mane tiesiog pritrenkė, kaip preciziškai

ši požiūrį palaikė maestro Pappano su orkestru. Žaibiškai buvo perima-mos smuiko replikos, subtiliausi dinaminiai vingiai, veržlūs pasažų gūsiai. Ir viskas – metronomo tiks-lumu! Kaip kažkas sakė, muzikoje labai svarbu ritmas. Apie Znaide-rio smuikavimo stilių ir aukščiau-sią techninį lygį esu rašiusi dar prieš 13 metų, kai jis su Jurijumi Bašmetu mūsų filharmonijoje at-liko Wolfgango Amadeus Mozarto Koncertinę simfoniją Es-dur, KW 364. Tuomet sakiau, kad jis neįpras-tai aukštas ir elegantiškas, žavintis spontanišku muzikalumu ir lanks-čia technika bei savita garso artiku-liacija. Šie bruožai atpažįstami ir da-bar, bet papildė juntama muzikine patirtimi, suteikta dar ir dirigavimo, kurio smuikininkas ėmėsi prieš še-šerius metus. Turbūt dėl to jis taip laisvai jaučiasi greta orkestro. Smuikavimas taip pat įgijo naujų bruožų, ypač tempo, garso raiškos ir inten-syvumo plotmės. Koncerto tempai buvo palyginti greitai, o pirmosios

Nikolajus Znaideris ir Antonio Pappano

M. ALEKSOS (LNOBT) NUOTR.

dalies kadenciją jis atliko tiesiog velniškai veržliai ir greitai, pasa-žams skriejant beveik kosminiu greičiu. Gal ne visi, ypač muzikan-tai, pritarė tokiai Beethoveno inter-pretacijai, bet mane ji įtikino, bu-vau visiškai paklususi smuikininko įtaigai. Savo pasirodymą Znaideris užbaigė ramiai ir mąsliai: išraiškin-gai skambėjo Bacho Sarabanda iš Partitos h-moll.

Kaip rašo E. Elgaro muzikos ži-novai, Antroji jo simfonija – vienas geriausių kūrinių greta „Enigma variacijų“, populiarių pompastiškų maršų, dar vieno kito opuso. Lietu-voje šio anglų kūrėjo muzika nėra gerai pažįstama, nors negali sakyti, kad ji visai neskamba. Gana seniai Gintaras Rinkevičius yra parengęs netgi grandiozinį oratorinį jo vei-kalą „Gerontijaus sapnas“. Matyt, tai ne tik mūsų trūkumas. Patys anglai ne per daug intensyviai propagavo šio kompozitoriaus kūrybą, nors jis laikomas vadinamo anglų muzikos atgimimo pradininku.

E. Elgaras – labai savitas, gal kiek keistokas kūrėjas, kompozitorius savamokslis, kurio muzikinės fan-tazijos glaudžiai siejosi su literatūra ir jo paties gyvenimu. Užteks pa-minėti, kad „Enigma variacijose“ jis kuria savo draugų muzikinius portretus. Vieną dalį, „Nimrod“, skyrė artimam bičiuliui Augustui Jaegeriui, įkalbėjusiam depresijos apimtą kompozitorių nemesti kom-pozicijos. Kaip tik ja, atlikta bisui, svečiai užbaigė koncertą.

Didžiulė keturių dalių simfonija – sudėtingas veikalas, prisodrintas in-tensyvaus minčių ir nuotaikų siūba-vimo, tiesiog kažkokio garsų teatro. Jis spinduliuoja džiugų pakilimą,

keičiamą susikaupimo ir liūdesio, gilios filosofijos. Partitūros pra-džioje autorius pateikė anglų poeto Percy Bysshe Shelley’o citatą: „Re-tai, retai aplankai mus, Malonumo Siela.“ Kompozitorius simfoniją pavadino sielos piligrimyste. Dar jis sakė, kad „norint suvokti sim-fonijos nuotaiką būtų naudinga perskaityti visą Shelley’o eilėraščių, kita vertus, muzika neilustruoja visų eilėraščių temų, o tekstas ne visiškai nušviečia muziką“ (cituoju iš programos). Tenka tik apgaile-s-tauti, kad neaperskaičiau to eilė-raščio, kaip ir dauguma sėdėjusių salėje. Bet tai nesutrukdė įdėmiai sekti muzikos vyksmo, orkestro perteikto nepaprastai pagaviai ir vaizdingai. Skambesio raiška, or-kestro grupių garso balansas, tikslu-mas, ansamblio darna buvo tiesiog tobuli. Valdydamas šio simfoninio pasakojimo dramaturgiją, maestro Pappano darė tiesiog stebuklus. Taip pat atkreipiau dėmesį į gražų garsą skleidžiančius pūtikus, ypač varinius. Jie visai neogožė styginių (ne tik simfonijoje, bet ir Beetho-veno koncerte), skambėjo labai minkštai. Šio minkšto grojimo pa-slaptis, pasirodo, – ne tik pats gro-jimo būdas, bet ir orkestro išdėsty-mas. Visi pūtikai gerokai pastumti į scenos gilumą, o kai kurie netgi atskirti perregimais skydais, kurių matėme ir šiame koncerte. Bet tai dar ne viskas. Profesorius Jurgis Dvarionas papasakojo, kad ne per seniausiais Londone vyko teismas, kuriame nagrinėtas vieno orkestro altisto skundas apie sugadintą jo klausą. Mat už jo nugaros daugybę metų grojo variniai pučiamieji...

Ritmo viražai

Iš tarptautinio Šeduvos perkusijos festivalio sugrįžus

JULIJUS GRICKEVIČIUS

Nedaug atlikėjų rizikuotų ir leistųsi į tokią avantiūrą kaip Arkadijus Gotesmanas. Surengti improvizacinės muzikos festivalį toli nuo sostinės, atokiame Lietuvos kampelyje, kur ji skamba itin retai! „Ritmo viražai“ – pirmasis perkusijos festivalis Še-duvoje, vykęs gegužės 27–29 d., o jo sumanytojas ir meno vadovas – Arkadijus Gotesmanas. Kai jis užsi-minė apie renginį, išsyk nevalingai pradėjau ieškoti jo sąsajų su šiuo miesteliu. Atsakydamas į klausimą, kodėl būtent Šeduva, Arkadijus bedė pirštu į giedrą paskutinio ge-gužės savaitgalio dangų. Suprask, iš ten. Šia idėja patikėjo ir vietos kul-tūros ir amatų centras, įgyvendinęs perkusininko padiktuotą festivalio

planą. Pernai rugsėjį Arkadijus Go-tesmanas su pianistu Dmitrijumi Golovanovu koncertavo Šeduvoje ir pristatė knygą „Išgelbėti bul-vių maišuose“. Tokia yra festivalio priešistorė.

Festivalį atidarė iš Šeduvos kilęs perkusininkas Martynas Lukoševi-čius su grupe „Hand Voices“. Prieš devynerius metus suburti ansamblį įkvėpė Linas Rimša. Per savo isto-riją „Hand Voices“ dalyvavo dau-gelyje įsimintinų įvykių, kuriuose juos lydėjo įkvėpėjo L. Rimšos kūryba. O šio festivalio kontekste tai buvo, ko gero, nuosaikiausias pasirodymas.

Debiutinių „Ritmo viražų“ tarp-tautiškumą reprezentavo du gerai žinomi improvizacinės muzikos vardai. Pirmasis – Timas Daisy, ne kartą su Arkadijaus Gotesmano

projektais Vilniuje girdėtas per-kusininkas, prieš ketverius metus Kaune koncertavęs su Keno Van-dermarko „Made to Break“. Šedu-voje jis baigė ilgą turą ir įrašų sesiją Lenkijoje. T. Daisy gyvena Čikagoje – viename iš aktyvių improvizacinės muzikos centrų. Atlikėjas nuolat pasirodo su Kenu Vandermarku, Jamesu Falzone’u, Dave’u Rempis, Fredu Lombergu Holmu, dažnai ne tik džiaz, bet ir šokio, kino, per-formansų projektuose. Šeduvoje jis daugiau eksperimentavo su radijo imtuvais, elektriniais dantų šepetė-liais, mažaisiais perkusininiais instru-mentais negu tradiciniais būgnais. Buvo labiau malonu nei keista jį matyti Šeduvos fone.

Visų trijų pagrindinių festivalio improvizatorių muzika vietiniams klausytojams turėjo atrodyti lyg iš

kitos visatos. Šalia Timo Daisy ir Arkadijaus Gotesmano, tris dienas Šeduvoje gyveno perkusininkas iš Danijos Peteris Bruunas. Jį taip pat pažįsta festivalių publika, daugiau-sia iš bendradarbiavimo su Liudu Mockūnu. P. Bruunas – Django Ba-teso, Evano Parkerio, Lotte’s Anke-rio ir daugelio kitų džiaz pasau-lio asmenybių bendradarbis. Visi trys jie surengė kūrybines dirbtu-ves. Jose dalyvavo saujelė vietinių žmonių, vienas kitas atvykęs muzi-kantas ar kitų koncertų dalyvis. Ir jeigu dar buvo abejonių ir nerimo, ar publika bus pakankamai atvira tokiai muzikai, viską į vietas sudė-liojo vietinio gal dešimties ar dvy-likos metų berniuko Jorio klausimas atlikėjams: „Kaip jūs visa tai darote?“ Visas tris dienas jis kantriai rinko autografus ir išklausė visus

koncertus. Tikriausiai vien dėl jo ši festivalį buvo verta organizuoti. Jeigu kyla klausimas, kam viso to reikia, prisiminkime, kad kažkur tarp publikos, salės kamputyje, yra toks Joris, kuriam ir skirta tai, ką darai.

Antrąją festivalio dieną baigė pianisto, būgnininko ir kompoz-i-toriaus Arno Mikalkėno ir būgni-ninko Mykolo Eivos pasirodymas. Man, įpratusiam girdėti Arną pasi-nėrusį į gryną ir dažniausiai radi-kalią, bekompromisę improvizaciją, šis amplua buvo naujas ir netikėtas. Nuosaiki, apgalvota improvizacija kviečia sekti Arno muzikavimą. Jo-kio karštligiškumo, agresijos, mėgi-nimo pirmiausia parodyti save.

NUKELTA Į 3 PSL.

Išbandymas kontrapunktu

Koncerto „Žymioji Scacchi ir Siefertio kontroversija: muzikinės rungtynės“ apmąstymai

DALIA KALADINSKIENĖ

Dėl tiesos muzikoje kadaise buvo diskutuojama ne mažiau aistringai negu filosofijoje. Vieną iš tokių disputų, muzikos istorijoje žinomą kaip „Scacchi–Siefertio kontroversija“, pristatė tarptautinis senosios muzikos ansamblis „Canto Fiorito“, gegužės 5 d. Valdovų rūmuose atidarydamas II tarptautinį Marco Scacchi senosios muzikos festivalį. Lietuvoje organizuojamo festivalio idėja yra parsivežta iš Italijos – Scacchi gimtajame Galėzės mieste jo vardo festivalis rengiamas jau šešiolika metų. Tai rodo tikrai aukštą šio, su Lietuva susijusio kompozitoriaus įvertinimą. Konceptualiai priklausydamas italų mokyklai, kompozitoriaus talentą Scacchi atskleidė patekęs į Vladislovo Vazos rūmus – nuo 1621 m. Scacchi dirbo smuikininku jo dvare Varšuvoje, o 1633 m. tapo karališkosios kapelos vadovu. Kadangi Vladislovas Vaza labai mylėjo Vilnių ir čia dažnai rezidavo, Scacchi kūrybinis palikimas, be jokios abejonės, sietinas ir su Vilniumi.

Susitelkęs į mūsų regiono senosios muzikos paveldo atkūrimą ir visada klausytojus stebinantis originaliu, dažniausiai Lietuvoje dar negirdėtu repertuaru, šįsyk „Canto Fiorito“ taip pat pasiūlė kruopščiai apgalvotą programos koncepciją. Scacchi kūryba buvo pristatyta, viena vertus, per opoziciją su Paulu Siefertu, kita vertus, ja neapsiribojant, praplečiant laiko rėmą, parodant šių dviejų oponentų kompozicinių principų ištakas skirtingose mokyklose ir jų įtaką tolesnei vietos muzikos raidai. Koncerte skambėję tikslingai sugrupuoti Scacchi

mokytojo Giovanni Francesco Anerio, Siefertio mokytojo Jano Pieterszoono Sweelincko, taip pat Scacchi sekėjo Bartlomiejo Pėkelio kūriniai ne tik leido klausytojui apčiuopti įtakas, kompozitorių panašumus bei skirtumus, bet ir kelti sau bendresnius klausimus apie taisykles ir laisvę mene, talentą ir jo reikšmę tradicijos raidai.

Dėl apgalvoto repertuaro parinkimo bei tam tikrą uždavinį formuluojančio pavadinimo – „Žymioji Scacchi ir Siefertio kontroversija: muzikinės rungtynės“ – šis koncertas buvo ne tik puota ausiai, bet ir intelektualinis iššūkis: per tūkstančius puslapių išsidriekusius teorinių traktatų teiginius „Canto Fiorito“ atlikėjai stengėsi perteikti itin centruotai, per kūrinį stilių, formų, semantikos skirtingumą. Be abejo, tokią užduotį klausytojui išspręsti galėjo padėti tik itin stipri komanda, gebanti atlikimu išreikšti sudėtingiausius kompozicinius niuansus taip, kad jie būtų jusliškai pagaujami net ir profesionalaus muzikinio išsilavinimo neturinčiam žmogui. Jeigu koncerto teigė ansamblio meno vadovas Rodrigo Calveyra, buvo parodyti kokybinį oponuojančių kompozitorių skirtumą perteikiant skirtingas muzikinio audinio vibracijas, tai šis tikslas buvo tikrai pasiektas.

Pagrindinis objektas Scacchi ir Siefertio polemikoje buvo komponavimo meno taisyklės ir klaidos, kurias savo traktate „Cribrum musicum“ Scacchi labai preziciškai ir kruopščiai iliustravo paties Siefertio kūriniais, parodydamas, kur nu-eita klaidinga linkme, ir pateikdamas savo kūrinius kaip teisingus pavyzdžius. Siefertas savo ruožtu

ritmingą staklių bildėjimą. Vėliau kiekvienas įgrojo po vieną „atviruką“: Arkadijus – dedikuotą Silvijai Plath, Timas Daisy – Sigmundui Freudui, o Peteris Bruunas – Rudolfui Nurijevui. Pasirodymą užbaigė visų trijų improvizacija.

Ar mažame miestelyje reikia tokio festivalio, kokį iniciavo Gotesmanas? Tikriausiai taip. Bet prireiks laiko, kol jis prisijaukins savo klausytoją, kuris šiais metais buvo gana smalsus ir atviras, kol žinia apie tai nukeliaus ir iki sostinės melomanų. Kad tik rengėjams užtektų jėgų. Šeduvoje kilo nauja mintis – šis ramus kampelis ilgainiui galėtų tapti ir susitikimų vieta, kur perkusinininkai gyventų keletą savaičių, repetuotų, keistųsi mintimis, koncertuotų, pasikviestų sau artimų menininkų ir draugų. Ir tai būtų kur kas sveikesnė atmosfera negu persotintuose ddmiesčiuose, kuriuose mažai ką nu-stebinsi ir žymiais vardais.

V. ABRAMAUSKO NUOTR.

„Canto Fiorito“

kritikavo italų mokyklą kaip nesugebančią kurti nieko rimto, neišmanančią kontrapunkto taisyklių. Atsakydamas į šiuos priekaištus Scacchi tvirtino, kad taisyklės tarnauja muzikos prasmei, o ne atvirksčiai. Apie tam tikrą turinio ir formos vienovės stygių klausytojas galėjo spręsti klausydamas Siefertio kūrinio „Worauf ist doch“: pirmasis balsas groja labai paprastą, protestantišką choralinę melodiją, o kiti trys balsai, gausiai vinguriuodami, kuria sudėtingą polifoninį piešinį. Tačiau šis sudėtingumas primena kontrapunkto pratimą, tam tikrą formalią taisyklių kombinatoriką, kuri palieka atvirą klausimą, kodėl muzika plėtojama būtent taip, o ne kitaip. Kaip vėliau teigė patys atlikėjai, nors Siefertio kompozicijose pasitaiko simpatiškų vietų, ji palieka įspūdį, lyg būtų „apie nieką“, – semantiniu požiūriu Siefertio komponavimo stilius neretai atrodo nemotyvuotas. Matyt, todėl „Canto Fiorito“ meno vadovas nusprendė šį vokalinių kūrinių patikėti vien instrumentams – netekusi žodžių ši kompozicija nieko neprarado.

Scacchi kūriniai šiuo požiūriu – visiška priešingybė ir tai, žinoma, susiję su baroko muzikos revoliucija. Italų kompozitorių įtvirtinta *seconda pratica* ypač pabrėžė muzikos ir teksto ryšio svarbą, poezijai suteikiant karalienės, o muzikai – tarnaitės vaidmenį. Kompozitoriui buvo leidžiama pažeisti griežtas renesanso kontrapunkto taisykles, apstulbinant klausytoją neparuoštais disonansais, jeigu tai padeda išryškinti tekste užkoduotą dramą, įtampą, skausmą, klausimą, nuostabą. Pavyzdžiui, Scacchi kūrinyje „Vobis datum est“, sukurtame pagal Luko evangeliją, giedama: *vobis datum est nosse mysterium regni Dei, ceteris autem in parabolis: ut videntes non videant, et audientes non intelligent* („Jums duota pažinti Dievo karalystės paslaptis, o kitiems jos skelbiamos palyginimais, kad regėdami nematytų ir girdėdami nesuprastų.“ (Lk 8, 10). Dvasinis aklumas ir kurtumas genialiai atskleidžiamas soprano ir tenoro

balsams pradėjus šuoliuoti netikėtais intervalais aukštyn ir žemyn, tarsi išklydus iš „normalios“ kūrinio harmonijos kelio, lyg taikantis, bet niekaip nepataikant. Klausantis ryškiausio Scacchi mokinio Pėkelio kūrinio „Dulcis amor Jesu“ girdėti iš mokytojo perimta komponavimo mokykla ir barokinė kontrastų gelmė, įrodanti reikšmingą Scacchi įtaką muzikos istorijai – skaudus meilės Jėzui saldumas perteikiamas harmonijai nuolat kintant, vos išrišus disonsansą vėl atsirandant kitam aštriam sąskambiui, formuojantis vis naujoms muzikinės įtampos bangoms, kurios, besirisdamos per melodiškai, ritmiškai ir emociškai skirtingas kūrinio dalis, įtraukia klausytoją į tikrą religinių išgyvenimų dramą.

Kita vertus, kaip teigė „Canto Fiorito“ meno vadovas Calveyra, ši žymi muzikos istorijoje kontroversija nėra ginčas tarp italų ir vokiečių mokyklų. Scacchi iš tiesų gali būti laikomas solidžiu italų mokyklos atstovu, o Siefertas – per silpna, pavienė figūra, kad galėtų atstovauti vokiečių tradicijai. Be to, klausytojai įsitikino, kad tam tikro formalizmo ir mechaninio taisyklių taikymo priekaištai visiškai negalioja Siefertio mokytojui, iškiliam flamandų mokyklos atstovui Janui Pieterszoonui Sweelinckui. Įspūdingame polifoniniame kūrinyje „De profundis“, sukurtame pagal 130 psalmę, balsai nuosekliai išnyra iš tylos žemiausiam registre, „iš nevilties gelmių“, ir ima šauktis Dievo vis aukščiau pakylančiais oktavos šuoliais; nepajudinama Dievo ištikimybė išreiškiama ilgais stabiliais garsais, kartojančiais tą pačią natą; Izraelio tautos viltys perteikiamos rytietiškomis intonacijomis; žmonijos nerimo būseną pakartotinai išreiškiama chromatinėmis slinktimis žemyn, balsams sueinant į skausmingus disonansus. Neabejotinas kontrapunkto išmanymas čia pasitelkiamas būtent prasmei atskleisti, taip suteikiant klausytojui galimybę mėgautis muzikos ir poezijos vienvėde. Taigi galima būtų daryti išvadą, kad Scacchi ir

Siefertio ginčas – tai veikiau amžina kova tarp talento ir jo stokos, tarp sauso įmantraus formalizmo ir gyvos muzikos tėkmės.

Žinoma, minėti kompozicinių principų skirtumai klausytojui nebūtų suvokiami, jei jų gyvai neišryškintų „Canto Fiorito“ atlikėjai. Panašu, kad meno vadovui nuosekliai dirbant su lietuvių dainininkais, jie vis sąmoningiau susitelkia į žodžių prasmę, kurią išryškina plačia dinaminė, tempo ir artikuliacijos niuansų skale, vis gilėjančiu bendru muzikiniu kvėpavimu. Visi šie girdimi interpretacijos aspektai klausytojui pasidaro dar aiškesni atkreipus dėmesį į vizualiai ekspresyvų, temperamentingą Calveyros dirigavimą, jo gestai kviečia drąsiai išreikšti barokinius kontrastus, kurių gausu net ir sakralinėje polifoninėje muzikoje, tradiciškai santūresnėje nei pasaulietiniai baroko kūriniai. Prie keturių dainininkų ansamblio kai kuriuose kūrinuose šiame koncerte išraiškingai prisijungė penktasis balsas, atliekamas tai skaidraus, tarsi spindulio šviesą skleidžiančio korneto (Calveyra), tai dainingo, švelnaus, sodraus trombono (Adrianas France'as). Klausytojai galėjo įsitikinti, kad, kaip ir teigė XVII a. tradicija, šie instrumentai išties itin tinkami pakeisti ir papildyti dainininkų balsus. Atlikėjų rankose jie tikrai „dainavo“, garsui atliepiant į kirčiuotus žodžių skiemenis, reikšmines atramas frazėse, „kvėpavo“ atsižvelgdami į kablelius, taškus ir prasmines pauzes. Pasak trombonininko France'o, instrumentų skambesys turi atitikti kalbos, kuria parašytas kūrinys, fonetinius ir sintaksės ypatumus, pavyzdžiui, grojant vokišką tekstą, būtina išryškinti priebalsius, groti tarsi kalbant vokiškai. Dainininkų ir pučiamųjų komandą lydėjo užtikrintas ir išraiškingas *basso continuo*, atliekamas neabejotinai šios muzikos žinovų Rodney Prados ir Davide'o Pozzi. Prados *viola da gamba* atliko ir virtuoziskas instrumentines partijas, o išplėtotos klavesinininko Pozzi improvizacijos išradingai vedė nuo vieno programos kūrinio prie kito, tarsi išbaigdamos prieš tai girdėtos kompozicijos temą ir nuotaiką, o pasakui paruošiančios klausytoją naujai patirčiai.

Klausantis „Canto Fiorito“ koncertų, ne pirmą kartą apima jausmas, kad dalyvauji tikrame istoriniame įvykyje, padedančiame visai kitaip išvysti mūsų regiono kultūrinio paveldo visumą. Didysis šio koncerto privalumas – kad tam tikra šio paveldo atkarpa buvo pristatyta itin dinamiškai, tartum gyvame procese – rungtynės iš tiesų įvyko, su visa šiam žanrui būdinga įtampa ir gracingumu.

ATKELTA IŠ 2 PSL.

Paskutinę festivalio dieną pradėjo Igno Kasikausko ir Danieliaus Pancerovo duetas. Ignas Kasikauskas – Arkadijus, o Danielius – Petro Vyšniausko studentai Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje. Nemažus lūkesčius keliantys jaunieji atlikėjai po truputį formuoja savo autentišką skambesį, bet kol kas ryškiai prasi-muša jų mokytojų stilius. Vis dėlto tai netrukdo žavėtis abiejų muzikantų smalsumu ir komunikacija, detalėmis, laiko pojūčiu.

Festivalį užbaigė Gotesmano projektas „Perkusiniai atvirukai“. Tikriausiai tai ir yra vienas iš mėgstamiausių Gotesmano formatų – prisiminti istorijos, literatūros, muzikos vardus, jungti juos su improvizacija, žodžių, pasakojimu bei vaizdu (pastarąjį sukūrė Artūras Valiauga ir Linas Liandzbergis). Kokie tie perkusiniai paveikslėliai? Įžanga priminė spaustuvės mašinų garsus, triukšmą,

Teatrinė atmintis – ne vien teoretikų galvose

ATKELTA IŠ 1 PSL.

dalis teatro publikos. Ypač kalbant apie Jaunimo teatrą. Daugumai teatralų šio teatro atmintis yra susijusi su legendiniu Dalios Tamulevičiūtės ir Eimunto Nekrošiaus kūrybos periodu. Jo neįmanoma ir nereikia stengtis pakartoti. Bet norint tęsti teatro kūrybinį gyvenimą, neišvengiamai kyla klausimas – kaip dabartyje įprasminti jo atmintį? Manau, per kūrybines idėjas, galinčias prasmingai susieti skirtingas kartas, galbūt ir laikus. Norėčiau pabandyti Jaunimo teatre tokias idėjas įgyvendinti. Nežinau, kaip pasiseks. Esu nemažai dirbęs su šiuolaikine dramaturgija ir eksperimentais netradicinėse erdvėse. Norėčiau kažką šioje srityje nuveikti ir Jaunimo teatre. Kaip žinia, padarytų darbų atmintis teatro esamajam laikui nieko nereiškia. Naują darbą pradedi nuo tuščio lapo. Prieš tokį lapą dabar ir esu.

L. K.: Gyvename posovietinėje Rytų Europos kultūros erdvėje, menančioje gana skaudžius represinės patirties momentus. Politinis laukas šiose šalyse nėra saugus, jis nuolat kinta, patiria transformacijas, lūžius, krizes. Vis dėlto vienokios ar kitokios politinės įtampos yra gyvybiškai būtinos savo pačių saviškai. Koks, Jūsų nuomone, turėtų būti teatro ir politikos, meninio ir dokumentinio įvykio santykis? Ar Lietuvoje dokumentinis teatras galėtų pritapti?

A. L.: Žinoma, galėtų. Bet, norint kurti dokumentinį teatrą, reikia pažinti jo objektą, išmanyti kūrybinę metodiką ir turėti tikslą. Lietuvių teatras tokios praktikos beveik neturi. Dirbdamas Nacionaliniame dramos teatre pakviečiau pastatymui latvių duetą – režisierių Valterį Silį ir dramaturgą Janį Balodį. Taip atsirado „Barikados“. Vėliau jiedu Kaune pastatė „Miškinį“. Tai – šios tokios dokumentinio teatro

injekcijos. Žinoma, dokumentinio teatro kryptys gerokai įvairesnės. Norėčiau pratęsti jų paieškas Jaunimo teatre. Kartu su jaunais dramaturgais Mindaugu Nastaravičium ir Tekle Kavtaradze turime vieną sumanymą, kurio darbinis pavadinimas „Lietuviškos istorijos“. Bandysim jį plėtoti įtraukdami vieną kitą režisierių, trupės aktorius. Kol kas dar tik bandom įvardyti šio projekto dalyvius, temas. Darbo metodo ieškosime kartu su režisieriais ir aktoriais. O tikslas – per tikras žmonių istorijas geriau pažinti ir atskleisti tikrovę. Su lietuvių publikai pažįstamu vengrų režisierium Árpádu Schillingu ketinam kurti spektaklį dokumentinės medžiagos pagrindu, bet apie jį dar anksti kalbėti.

L. K.: Jums dirbant Lietuvos nacionaliniame dramos teatre keitėsi ne tik meninė spektaklių kokybė – teatras išėjo iš saugios, hermetiškos estetinės erdvės ir tapo gana aktyviu socialinio-politinio lauko dalyviu, skatinančiu viešas diskusijas. Užtenka priminti „Visuomenės priešą“ ar „Didį blogį“, sukėlusius nemenką rezonansą ne tik tarp teatralų, bet ir tarp politikų, visuomenės. Šiuos spektaklius jau galime vadinti „medijų įvykiu“, kai užbaigtą kūrinį savotiškai pratęsia pokalbiai su žiūrovais po vaidinimo ar vieši debatai žiniasklaidoje, internete. Kita vertus, tokie spektakliai neretai balansuoja ties skandalo – o jį visuomet lengva išprovokuoti drastiškomis priemonėmis – riba.

A. L.: Naujais pastatymais formavome naują LNDT įvaizdį, ir tai darė visa nauja jo komanda. Diskusijas po kai kurių kontroversiškų spektaklių pradėjau rengti tam, kad aktoriai galėtų bendrauti su žiūrovais, aiškinti savo poziciją, atsakyti į klausimus. Ypač tai buvo reikalinga po „Didžio blogio“ premjeros.

„Visuomenės priešas“, „Didžio blogio“ pastatymuose buvo siekiama supurtyti publiką, bet jų meninės išraiškos priemonės diktavo pati gyvenimo tikrovė, apie kurią kalbama šiuose spektakliuose. Prieš pirmąjį atsinaujinusio LNDT sezoną drąsiai pasitelkėme rinkodarą, tačiau ji nebuvo savitikslių. Prasmingiausia reklaminė akcija man buvo pati pirmoji, kurią sugalvojo dailininkė Jūratė Paulėkaitė, – atnešti deguonies Vilniaus miesto politikams su šukiu, pasiskolintu iš Ibseno „Visuomenės priešas“: „Kai trūksta deguonies, silpsta sąžinė.“ Jos nepamiršau visą darbo šiame teatre laiką...

L. K.: Teatras, kaip ir kinas, tam tikra prasme yra vaizdo teritorija, kuriai didelę įtaką darė (-o) naujosios technologijos. Lietuvos scenos menas medijų požiūriu yra kone naujokas. Rasa Vasinauskaitė neseniai rašė, jog „lietuvišką teatrą aplenkęs pasaulinis technologijų „sąjūdis“ neišmokė mūsų „medijų raštingumo“ ir ne tik nesukūrė jokios jų naudojimo tradicijos, bet ir neįskiepijo jokio multimedijų teatro poreikio“. Suprantu, kad technologijų naudojimas daugiausia priklauso nuo finansinių ir techninių išteklių, bet ar matytumėte multimedijinio teatro, technologinių galimybių plėtimo poreikį Lietuvos scenoje?

A. L.: Nemanau, kad multimedijų teatro poreikį reikia kažkaip įskiepyti. Kiekvienas teatro menininkas (režisierius) turėtų individualiai mokytiis „medijų raštingumo“ pagal savo kūrybinį poreikį. Jei tokio poreikio nėra ir galima išsiversti be medijų, teatrui tai – tik į naudą. Kita vertus, medijos teatre nėra tik technologijos. Šiuolaikiniame teatre medijos pasireiškia per kinui artimus aktoriaus vaidybos būdus, sceninio veiksmo montažą. Įdomiausias medijų panaudojimas

teatre man yra toks, kai ieškoma naujų istorijos pasakojimo (nara-cijos) ir aktoriaus sceninio egzistavimo kelių. Pavyzdžiui, multimedijiniai Katie Mitchell spektakliai siūlo naujas sceninės naracijos idėjas. Šios režisierės vokiški pastatymai demonstruoja, kaip teatras, pasitelkęs kino priemones, gali pranokti kiną išnaudodamas esamąjį laiką ir gyvą aktoriaus kūrybos procesą. O vokiečiai Frankas Castorfas, lenkas Kystianas Lupa, olandas Ivo van Hove, pasitelkę medijas, kiekvienas skirtingai atnaujino teatrinės vaidybos priemones. Mūsų teatre panašių idėjų ir poreikio kol kas nelabai matyti. Todėl ir populiarėjančios vaizdo projekcijos daugeliu atvejų yra tik scenografijos papildinys arba vizualus dirgiklis, jos nedaug ką reiškia sceniniam veiksmui, aktoriaus vaidybai. Geras teatras su medijomis ar be jų turėtų ugdyti žiūrovą vaizduotę, skatinti mąstyti nestandartiškai. Tokio teatro šiandien yra labai mažai. Į medijų klausimą galima pažvelgti ir kitaip. Renovuojamuose mūsų valstybiniuose teatruose įdiegiamos naujos technologijos. Ką su jomis daryti? Tik papildyti scenografiją vaizdo projekcijomis? Kad nebūtų vien tai, reikalingos naujos kūrybinės idėjos. Gal mūsų teatrą „medijų raštingumo“ galėtų pamokyti kitų šiuolaikinių menų atstovai?

L. K.: Ne vienas užsienio teatrologas šiuolaikinio teatro ateitį ir gyvybingumą sieja su nauja komunikacija – žiūrovų įtraukimu į teatrinį vyksmą (vadinamu interaktyvumu) ir išėjimu iš tradicinės teatro dėžutės. Tam tikrus poslinkius šioje srityje matome ir Lietuvoje. Koks, Jūsų nuomone, turėtų būti žiūrovo, scenos ir aktoriaus santykis, kad tiesioginė sąveika su publika nevirstų darželinukų žaidimais (veiksmų atkartojimu ir pan.)?

A. L.: Manau, kad vadinamasis interaktyvumas ir išėjimas iš tradicinės scenos anaipol neužtikrina teatro gyvybingumo. Yra daugybė prasto teatro pavyzdžių, kai aktoriai netradicinėse erdvėse bando kažkaip komunikuoti su žiūrovais. Kita vertus, tikrasis interaktyvumas gali atsirasti aktoriui neįžengiant į žiūrovo teritoriją. Puikus pavyzdys – Krystiano Lupos spektaklio „Didvyrių aikštė“ antrasis veiksmas. Čia interaktyvumas pasiekiamas per tam tikrą aktoriaus vaidybos būdą, kai jis ne šiaip kuria vaidmenį, o veikia kaip performeris ir veda žiūrovą paskui savo mintį, balansuodamas ties teatrinio sąlygiškumo riba. Aš už tokį interaktyvumą. Norėtųsi, kad panašių ieškojimų mūsų teatre būtų daugiau. Gal ir Jaunimo teatre pavyktų žengti žingsnelį šia kryptimi.

L. K.: Kad ir kaip kalbėtume apie teatrą, bene svarbiausiu jo elementu išlieka aktorius, jo kūnas, fizinis, o neretai ir jo asmeninė gyvenimo istorija. Vis dėlto (ir tai pastebi ne vienas teatrologas) šiandien, kai vis daugiau natūralaus pasakojimo ir bendravimo su publika, lietuvių aktorius reikia mokyti ne tiek vaidybos, kiek nevaidybos meno. Kokias lietuvių vaidybos mokyklos problemas regite?

A. L.: Šiandien tapo madinga vartoti sąvoką „nevaidyba“. Manau, ji klaidina. Nevaidinti prieš žiūrovą praktiškai neįmanoma. Kas kita kalbėti apie aktoriaus fiziškumą, jo asmeninį pasakojimą, kaip vaidmens dominantę, personažo kaip „kito“ atsakymą. Mūsų teatre galima rasti tokių pavyzdžių, daugiausia nevalstybinių teatrų ir šokio grupių darbuose, ir jie nebestebina. Kai kurias tokio teatro idėjas pabandysiu plėtoti Jaunimo teatre. O klausimas apie lietuvių vaidybos mokyklą yra vertas atskiros diskusijos.

Juoda – geriau nei mėlyna

Paskutiniai „Naujojo Baltijos šokio“ pasirodymai

KRISTINA STEIBLYTĖ

„Naujojo Baltijos šokio“ pabaiga žadėjo būti įspūdinga. Festivalį uždarė islandų Ernaso Omarsdottir ir Valdimaro Jóhannssono koncertas „Lazyblood“. Bet labiausiai žiūrovai vilioti Marie Chouinard trupės (Kanada) spektakliu „BODY_rEMIX/gOLDBERG_vARIATIONS“, prieš daugiau nei dešimtmetį parodžiusiu scenoje netikėtą, naują santykį su kūnu. Šis baletas iš tiesų pasirodė įdomus žmonių kūnų transformacijomis naudojantis daugiausiai

ligoninėse randamais daiktais, dažnai šokėjus paverčiančiomis keistais gyviais.

Bet visa transformacijų jėga žiūrint šį darbą rodėsi išsivadėjusi. Nors spektaklis kokybiškas, atlikimas puikus, tačiau, kaip ir atidaryme rodytas Jo Strömgregno „Ten“, „BODY_rEMIX/gOLDBERG_vARIATIONS“ labiausiai traukė galimybė pamatyti gyvąją klasiką, nors ir šiek tiek atsiduodančią naftalinu. Jei ne kiek netikėtas šventiškas akcentas apdovanojant Audronį Imbrasą Kultūros ministerijos aukso garbės ženklu „Nešk savo šviesą

ir tikėk“ (ir taip įreminant festivalį padėkų ir dovanų A. Imbrasui teikimu), gegužės 19 d. būtų atrodžiusi kaip ne visai reikalingas festivalio priedas. Juo labiau kad netikėtai stipriu spektakliu festivalis man buvo uždarytas gegužės 9-ąją.

Tas vakaras prasidėjo trupės „Propagande C“ (Prancūzija) darbu „Gerro, Minos ir Jis“ (choreogr. ir atlikimas: Simon Tanguy, Roger Sala Reyner, Aloun Marchal). Trys pusnuogiai vyrukai šoko be muzikos, tarsi žaisdami, tarsi erzindami vienas kitą, tarsi iš tikrųjų sprendami tarpusavio santykius. Po spektaklio

jie prisipažino, kad šis darbas kurtas jiems visiems žengiant per trisdešimtmetį kaip savotiškas savo vaidmens scenoje ir gyvenime apmąstymas. Kad ir nelabai rimtas.

Spektakliui „Gerro, Minos ir Jis“ įsibėgėjus, prisiminiau 2011 m. šokio vaikams festivalyje „Dansema“ matytą trupės „Meekers“ (Nyderlandai) spektaklį žiūrovams nuo šešerių metų „Gerai įsižiūrėk“ (choreogr. Tabea Martin). Nors jame pirmiausia bandyta provokuoti įsižiūrėti į muziką ir įsiklausyti į šokį, labiausiai įsiminė visai nekalčiai, žaismingai atlikta scena, kurioje

vienas iš šokėjų (o visi trys šiame spektaklyje vyrai: Miguel do Vale, Marek Lihotan, Lars Wettmann) tarsi mažas berniukas apsižiūrėjęs atranda ir, žinoma, džiaugsmingai, kiek laužyta lietuvių kalba praneša visiems žiūrovams: „Aš jį turiu!“

Tik marškiniais ar marškinėliais apsirengę „Propagande C“ vyrukai priminė tuos pačius vaikiškai nai-viai save tyrinėjančius ir atrandančius spektaklio vaikams personažus. Tačiau jie jau pasiekę ketvirtą

NUKELTA Į 5 PSL.

Atvirumo imitacija ir kantrybė

Jaunųjų teatro kūrėjų mėnuo Vilniuje

MILDA BRUKŠTUTĖ

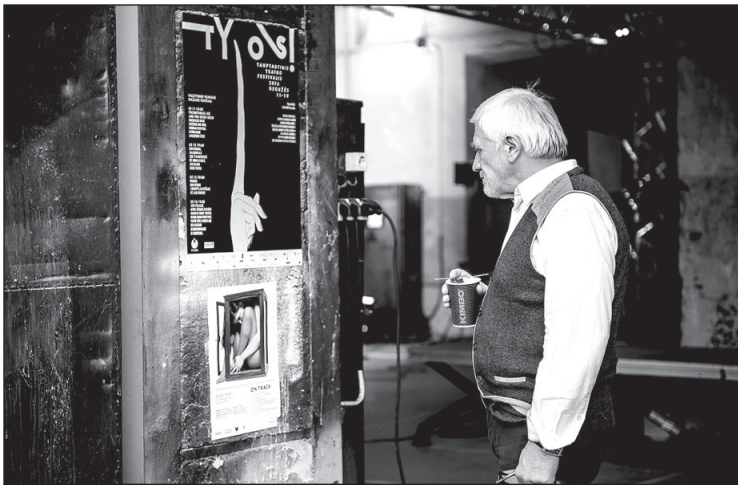
Kiekvieną pavasarį lyg iš gausybės rago pasipila jaunųjų teatro kūrėjų diplominiai (ir ne tik) darbai. Toks metas – puiki proga smalsiems scenos menų gerbėjams sužinoti ir savo akimis įsitikinti, kas, kur atėjo, su kokiomis mintimis ir kaip nusiteikę. Vis dėlto dar prieš keletą metų šis pažinties procesas buvo gerokai paprastesnis. Vilniaus Mažajame teatre vykstantis festivalis „Tylos!“ atliko gana garingą misiją – pristatydavo žiūrovams kasmet vis ateinančią naują jaunąją teatro kūrėjų kartą. Šiais

VMT scenoje šiais metais nepamatėme nė vieno Lietuvos muzikos ir teatro akademiją baigusių studentų darbo. Šie pasiskirstė po „Menų spaustuvės“, Lietuvos nacionalinio dramos teatro, LMTA ne per seniausiai duris atvėrusio Balkono teatro bei OKT studijos scenas. O dar ir „Kablyje“ prieš mėnesį vyko taip pat jaunuosius pristatantis kultūros maratonas „PIN dienos“. Taigi, turintys noro Vilniuje galėjo pamatyti tikrai nemažai, lyg ir nebūta didelio nuostolio. Tačiau čia jau nebeveikė joks atrankos kriterijus. Prireiktų baisyti daug (ir tikrai ne visuomet maloniai praleisto) laiko, kad galėtum

Vilniaus scenose. Pirmiausia, sunku ir suskaičiuoti, kiek per šį laiką teko pamatyti jauno nuogo aktorių kūno. Taip, nusirengti dabar tapo itin lengva ir kažkodėl labai jau dažnai reikalinga. Kirba mintis, kad su tuo susijusi ne tik besikeičianti studentų, bet taip pat ir jų dėstytojų, kurie dažnai ir būna pirmų jų darbų režisieriai (taip, pavyzdžiui, nutiko Artūro Areimos, Ainio Storpirščio, Ievos Stundžytės darbuose), karta. Tas nuogumas, kuris jau seniai nepajėgus ko nors šokiruoti, o ir patiems kūrėjams, matyt, nebesitikint tokio efekto, būna taip elementariai atliktas (tarytum visai netyčia pamiršus užsisiegti liemenėlę, neatkreipus į tai dėmesio, nes taip paprasčiau ar pan.), kad asocijuojasi tik su neskania buitimi, paverčiančia sceną geriausiu atveju pliažu ir nekeliančia daugiau jokių emocijų, nebent atveriančia tuštumą.

Rodos, dažnai kartu ir su keiksmazodžių pliūpsniais, fiziniu apsinuoginimu bandoma imituoti kūrėjų atvirumą. Juk taip pat nemažoje dalyje spektaklių aktoriai kalba žiūrėdami tiesiai į žiūrovų salę ir tarytum išgyvendami skaudžią išpažinties akimirką, ištraukdami iš atminties ne tik baisiausius, bet dažnai ir nesakytinus (kad ir dėl buitinio, o ne erotiškio kūniškumo) prisiminimus. Toks atsivėrimas, lendant ne tiek giliai į pasąmonę, kiek tiesiog į asmeninės erdvės plotmę, pavirsta savotišku hipernuoširdumu, tarsi būtų nebeapsitikima paprastu atsivėrimu, nuoširdžiu bendravimu, o ypač, matyt, žiūrovų supratin gumu. Itin keista buvo pamatyti, kad tokių paviršutiniškai stiprių priemonių kartu su savo studentais statydama spektaklį „Identify“ ėmėsi ir Ieva Stundžytė – „Atviro rato“, grįsto kartais netgi naivoku nuoširdumu, režisierė ir aktorė.

Viena iš vyraujančių šių metų temų – kūryba. Ji irgi dažnai primena

Jonas Vaitkus „Tylos!“ festivalyje

L. VANSEVIČIENĖS NUOTR.

atvirumo imitacijos bandymus. Tarytum spektaklis, kalbantis apie kūrybinį procesą, jau būtų linkęs į savirefleksiją. Žinoma, menininko tema visuomet aktuali, tačiau norėtusi į tą meną žvelgti per teatro magiją, per prieš akis atsiveriantį kūrinio gimimą – ne vien išgirsti apie tai žodžiais. Kūrybos tema buvo gvildinama visuose trijuose panevėžiečių (reiktų sugalvoti kitą pavadinimą, nes per šį trumpą laiką visas kursas spėjo pabėgti iš Panevėžio Juozo Miltinio dramos teatro) pastatymuose, tačiau vis praslysdavo paviršiumi. Monikos Klimaitės „Baseinas (be vandens)“ kalbėjo apie norą išgarsėti, siekį ne kurti, o tiesiog būti pripažintu menininku. Marius Meilūnas savo monospektakliu „Krytis“ labiausiai grožėjosi bohemišku gyvenimu, o Aliaus Veverškio „Creeps / luošiai“ svarstė apie tai, kaip vertinama negaliųjų kūryba.

Tikėjausi, kad ne žodžiais, o teatrinėmis priemonėmis galėsime pažvelgti į meno pasaulį Kamilės Gudmonaitės LNDT režisuotame spektaklyje „Timonas“ pagal Williamo Shakespeare'o pjesę „Timonas Atėnietis“. Vis dėlto režisierė labiau gilinosi į siužeto – turėti, išdalinti, netekti, kentėti – labirintus

ir nesiekė pabrėžti pjesėje veikiančių menininkų. Šios temos išryškinimas, atsižvelgiant ir į paties Timono – kraštutinio, jautraus, poetiško – menišką prigimtį, veikiausiai būtų pridėjęs dabar gana sausam, ištęstam ir perdėm „teisingam“ spektakliui gyvybės, o jame veikiantys muzikantai gal būtų sušaistę tvirtesniu ryšiu su tuo, kas vyksta scenoje.

Bene ryškiausias naujosios kartos bruožas man pasirodė kantrybė, susiliejanti su apatiškumu. Kaip, tarkime, rimtai, dažnai be humoro ir ironijos, galima gromuluoti kokią nors paprastą temą (užtenka prisiminti, koku didingu kūriniu virto Oscaro Wilde'o pasaka „Laimingasis Princas“ Povilo Makausko rankose!). Kaip ilgai galima laikytis pasiekus aukščiausią tragedijos tašką ir nenusišypsoti dėl staiga taip apnikusio gailėsčio sau ar savo personažui. Arba, lyg tai būtų savaime suprantama, sugebėti naujosios „Tylos!“ erdvės „Kvartalas“ kieme nekeliant triukšmo, pernelyg nediskutuojant (oficialių pokalbių diskusijų šiame festivalyje apskritai nebeliko) ir, naudojantis vienintele rengėjų surengta atrakcija – baru, laukti gerą pusvalandį vėluojančių spektaklių.

„Timonas“

D. MATVEJEVO NUOTR.

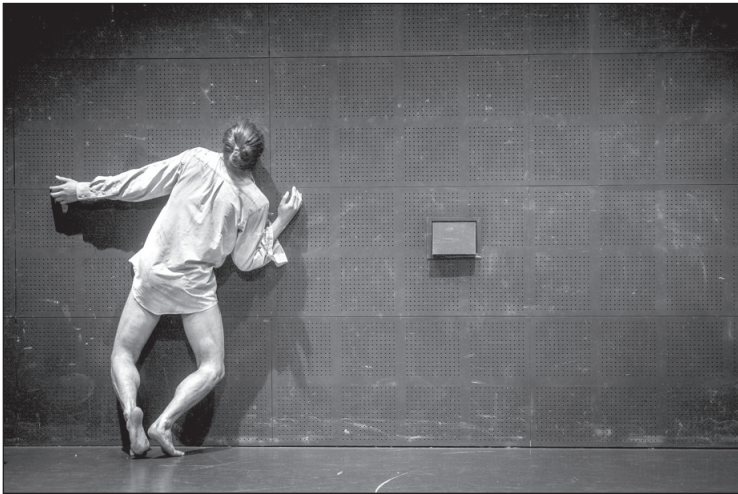
metais jau nebekyla abejonių, kad ši „Tylos!“ koncepcija išblėso. Manychiau, kad to pradžia – jau kiek anksčiau prasidėjęs, bet kasmet vis labiau ryškėjantis festivalio virtimas tarptautiniu. Mat kartu su šia, lyg ir sveikintina „Tylos!“ plėtra, atsirado kažkoks rengiamos programos neapibrėžtumas, įtarimą keliantis abstraktumas, o pagrindinė mintis, nuo kurios viskas ir prasidėjo, – pristatyti naująją teatro kūrėjų kartą, – buvo nustumta kažkur į šoną.

susidaryti bent kiek pilnesnį vaizdą apie sveikai teatro kraujo apytakai tokius svarbius ateinančius. Kita vertus, visai nemažą dalį studentų jau esame pamatę iš repertuarinių LNDT ir OKT spektaklių ir galime daryti prielaidą, kad tai ir yra tie svarbiausieji, kad ir kaip kvailai tai skambėtų.

Susidarius tokiai situacijai atrodo labiau reikalinga ne pristatyti naujus vardus, o pakalbėti apie keletą ryškėjančių tendencijų, kurias gegužės mėnesį pastebėjau skirtingose

šiam darbe ir manipuluojama. Vienus dalykus spektaklio kūrėjai parodė, kitus paslėpė tamsoje, trečius leido surasti prožektoriams.

Kontroliuojamas šviesos srautas, kai kuriuos veiksmo fragmentus fiksuojanti kamera (projektuojant juos čia pat – virš veiksmo), akykumas ir,

„Gerro, Mynos ir Jis“

D. MATVEJEVO NUOTR.

kiek neapėmė jis, – vaizduotė su kūrė mistišką nenusąjamą pasaulį su išnyrančiais siluetais, piešimu ant kūnų, knygos vartymu, šokėjus skančia kamera ir baltai apšviečiama avanscena, kurioje imama šokti.

Choreografija „The Black Piece“ nedominavo. Bet gudriomis manipuliacijomis spektaklio kūrėjams kartais pavykdavo sukurti nežinomos erdvės iliuziją, nors veiksmas vyko puikiai pažįstamoje Lietuvos nacionalinio dramos teatro Didžiojoje salėje. Be to, gavau pamatyti tai, ko iki šiol dar buvau nemačiusi: šokio spektaklį kaip mistinį detektyvą. Ir net nesvarbu, kad nusikaltimas nebuvo išspręstas, gal net ir įvykdytas. Panašiai kaip Franzo Kafkos tekstų pasaulyje, čia viršų paėmė tamsių koridorių, mažų patalpų, tamsos (tiesiogine ir perkeltine prasme) ir nežinojimo atmosfera.

Ann Van den Broek pavyko su kurti įtikinamą juodą spalvą manipuluojant šviesa ir tamsa. Kur kas geriau, nei tai pavyko padaryti Louise Lecavalieri su mėlyna (spektaklis „So Blue“). Neįtikėtinos šios kanadietės kūno galimybės atėmė žadą, bet spektaklis nesužadino. Turbūt taip nutinka dažnai: meistrystė be paslapties ar autoironijos krislo atrodo šalta ir gali būti įdomi tik trumpai arba būreliui profesionalų. Kartais daug įdomiau žiūrėti ne profesionaliai atliekamus judesius, o atvirai, autoironiškai ir daugiau nei apie save kalbančius žmones, kuriems šokti jau gali būti ir per sunku. Paskutinės sau pačiai pasidarytos išvados po pasibaigusio jubiliejinio „Naujojo Baltijos šokio“: turinys nugali meistrystę, o juoda yra geriau už mėlyną.

Atviras laiškas

Agnei Narušytei, nespėjusiai į Rūtos Spelskytės parodą „Sodas-miškas 2“

AISTĖ KISARAUSKAITĖ

Labas, Agne (ir visi, nematę šios parodos, ir visi, ją matę), štai kaip mažai mes laiko beturime – vos koki pusvalandį ar vėlų vakarą, nuvogtą nuo kitų Svarbių Dalykų, kaip pasakytų mano vaikystės draugas Mikė Pūkuotukas. Prašei manęs papasakoti apie Rūtos Spelskytės parodą galerijoje „Akademija“, kurios nespėjai pamatyti, o aš vos spėsiu dorai aprašyti, nes tik dabar gavau kūrinių nuotraukas su tekstais. O Dieve, kai pagalvoju, kaipgi rašydavo anksčiau, tarkim, Gražina Kliaugienė, kai nebuvo nei el. pašto tekstams siųsti, nei fotografuojančių telefonų, skaitmeninių aparatų, taigi nedokumentuodavo juosta, nenešdavo skubiai jos ryškinti tik tam, kad paskui galėtų atidžiai išnagrinėti kūrinius? Gerb. Alfonsai Andriuškevičiai, kaip Jūs dirbdavote, nejaugi viską iš atminties? O gal parodos trukdavo gerokai ilgiau – ateini kokius penkis kartus ir per tą laiką ramiai gula patogus tekstas, kaip Rūtos Spelskytės „Lėtas auginimas“ (Borakso kristalas (natrio boratas arba E285), 2016; druskos kristalas (druska), 2016; dykumų rožė (gipsas, barytas, smėlis); tulžies akmuo (~80 proc. cholesterolis, balta spalva)? Nuo jų menininkė ir norėjo pradėti ekspoziciją, bet kadangi prašai apie ją pasakoti, turiu įspėti, kad man tai bus iššūkis. Tu gi žinai – mėgstu atsisipirti nuo parodos ir toliau jau sklęsti ten, kur teksto vėjas neša, kartkartėm vos paliesdama kūrinius, paskui, aišku, įsipina Jeanas Baudrillard’as, Gastonas Bachelard’as ir visi kiti deividai lynčai, bando įklampinti materijos, į savo puses tampo asociacijos, žodžiu, mėgstu skraidyti paskui savo asmenines impresijas ir skersvėjus. Bet šį kartą viskas kitaip.

Jei pradėtum žiūrėti nuo nedidelio (kokių 30 x 30 x 40 cm) stiklinio šiltnamio su nuvytusiomis gėlytėmis viduje, padėto ant tokios pat mažytės lentynėlės, turėtum pradžioje perskaityti tekstą, jis eina pirma. Dažnai tenka purkštauti, kad aprašymai, anotacijos, pavadinimai trukdo kūriniams, kad jie pseudopoetiški, o iš tiesų yra geros nuomonės apie save ir tarptautinių žodžių kratiniai arba šiaip gyvenantys atskirai, tačiau šį kartą tiesiog nustebau, kad galima taip paprastai pasakoti, kad šauna į galvą pasakoti tai, kas man pačiai, turbūt bet kam, ne kartą nutiko. Tas jausmas, kai bandai kažką padaryti, bet materija, turinti savus dėsnius, visai nepastebėtus, pradeda juos demonstruoti: „Kartais norisi viską suvaldyti. Vos užklįjavus, atsідurus kitoje stiklo pusėje, man „paaiškėjo“, kad

viduje per daug vandens. „Reikia atklįjuoti ir dar kelias dienas palaikyti, kad išgaruotų.“

Praėjus porai dienų dalis augalų lapų ėmė gelsti, baltuoti, pelyti. „Būtinai reikia viską išardyti, bandymas nepavyko, per daug vandens.“ (...)“ (Uždara ekosistema. Bandymas Nr. 1. 2016 m. balandis)

Ir atsiveria iki tol užrakintos durys, norisi atvirauti, kaip šiemet mano pomidorų daigus apniko amarai, amen jiems, nebus „Black cherry“ pomidorų jokiam šiltnamyje, bet gėda prisipažinti. Menininkei visai ne gėda, ji tiesiog stebi, tiria, išgyvena. Greičiausiai tas populiarusis meninis tyrimas realybėje atrodo būtent taip. Greitimo kūrinių aprašas vėl nustebina tokiu tiksliau kasdienių patirčių identifikavimu:

„I mano šiltnamį greičiausiai netilps visi augalai, kurių sėklas parsisiunčiau.“ 2016 m.

Tas Spelskytės šiltnamius toks mažutis, neįmantrus. Palyginimui matome baltus jo ir Lietuvos edukologijos universiteto, Kauno botanikos sodo oranžerijos maketus, kaip ir Londono Kew botanikos sodo „Palm House“, Oraklio „Biosphere 2“ (Arizonoje), „Eden Project“ Drėgnųjų tropikų biomo Kornvalyje (Jungtinė Karalystė) maketus. Lyg mūsų norų, vizijų palyginimas su kažkieno stambiais, įgyvendintais moksliniais projektais. Su pačia įnoringa ir neaprepiama gamta, gal todėl visi parodos objektai beveik telpa į miniatiūros formatą. Autorė stovi prieš begalinę sėklų įvairovę, prieš sodą ir mišką, tolyn tįsta dėsnių, jutimų gijos, prasideančios mūsų bandymuose susikurti mažytę savo gamtos visatą. Ne ne, neišsigąsk, paroda ne vien apie šiltnamius, nors prasideda nuo jų, šalia eksponuojamas dar vienas – nedidukė šiltnamio skulptūra iš kalčinio popieriaus, padidintas to paties menininkės šiltnamio maketas, taip pat ant jo dydžio lentynėlės. Šio objekto pagrindas – cementas, siūlantis dar daugiau nuorodų į architektūrą – kiautus, saugančius ir uždarančius už stiklo. Kartais viduje būna tikrai ko nors per daug ir augti nepavyksta.

Toliau – du nedideli paveikslėliai „Slenkantys augantieji“ (2015–2016). Viršutinis oranžinis – lyg medžio rievės ar tobulai vienas ant kito ilgai dengti (lieti) akvarelės sluoksniai, sudarantys tamsų toną viduryje ir vis skaidrėjančias juosteles link kraštų. Apačioje įrėmintas nedidukas virbalais megztas lopinėlis, lyg kanapės pluošto, iš kurio mūsų protėviai vijo virves ir pynė avalynę – vyžas, o gal kokių dilgėlių, lino (autorė sako, kad megzta iš jos

išslinkusių plaukų), bet atrodo kaip augalinio siūlo mezginys. Lopinėlis lyg pavyzdys mezgimo reikmenų parduotuvėj.

Greta – vėl lentynėlė, ant kurios bebrų nugrauzti medžio smaigaliai (tik patys kūgiai, ne kokios ietys) ir keli ilgi riesti bebro dantys tam-siai oranžiniu šonu, kokių vis gali rasti, pavyzdžiui, kaimo kelio smėlyje. Autorė sako, kad čia triufeliai („Triufeliai“, 2016)! Nežinau, kaip iš tiesų atrodo tas delikatesas, man tai – skaniausi šokoladiniai saldainiai, nors visur rašoma, kad triufelis yra grybas, kažkoks požeminis, ir juos suranda tik specialiai mokytos kiaulės. Ar iš tiesų jas galima ko išmokyti? Nors vienos kino korporacijos logotipas sako, kad net – skraidyti!

Tiesa, Spelskytės tokios fantazijos nedomina, ji stebi kasdienybės nutikimus – gana selektyviai, tarsi bandydama remtis į pirmąpradžius, bazinius mūsų pasaulio dalykus – žemę, akmenį, vandenį, į gyvybę. Jos ekspoziciniame pasakojime žemė netrunka pasirodyti pačiu įprasčiausiu – rutulio – pavidalu. Ir visai neatrodo pigiai, o kas gi čia tokio banalaus? Tačiau tik rašant tekstą taip viskas siejasi – žemėje besislepiančios triufeliai, „Hikaru Dorodango žemė iš Panevėžio netoli stumbryno“ (2016), lyg veiksnys su tariniu, tačiau žiūrėdamas parodą tik pradėdi nutuokti, kaip autorei gamta, subjektyvus pasaulio matymas ir tiriantis, mokslinis žvilgsnis susiję nujaučiamais saitais, o dauguma dėmenų turi savo tąsą kitame objekte, baksnoja vienas kitam į šoną, šnopuoja į nugarą.

Poetė Aušra Kaziliūnaitė kadaise yra pasakiusi, kad jei tekste randa klišę „liesti pirštų galais“, toliau net neskaito. Bet štai, vis tiek negaliu įsivaizduoti kitaip, tik kad Spelskytė vos liečia pirštų galais kūrinių medžiagą, gamtos kūrinius, liekanas ir likučius, atsargiai atsargiai susirinkdama į dėžutę dirvožemyje, o gal net mėšle įspaustas stirnų pėdas. Gal todėl menininkės poziciją ir įkūnija tas vos juntamas lietimas – nepažęsti, nesugriauti pusiausvyros. „Negerk, Elenyte, iš stirnų pėdos...“ Negers. Nors vandens šiltnamyje buvo per daug, jį susirenka ir kūriniui „Trakų rajone yra du Birvos ežerai“ (2016). Tai – ežero Birva vanduo ir ežero Birva vanduo dviejuose stiklo induose („Ciklopai inde dešinėje“). Virš indų – dvi lyg pedantiško kartografo ežerų akvarelinės schemos.

Gal tau, Agne, iškiltų visai kitos asociacijos, greičiausiai, tačiau man atrodo, kad tas vos juntamas prisilietimas ypač ryškus kabančiame ant sienos stumbro portrete arba galvoje, kokias mėgsta kabinti medžiotojai. Ne, jis ne trofėjus – snukis suformuotas iš smulkių skulptūriškų plokštumų, tačiau galva

Rūta Spelskytė, „Trakų rajone yra du Birvos ežerai“, fragmentas. 2016 m.

atrodo neužbaigta, be akių, lyg paliekant ją formuotis pačiai. Beatsirandančio gyvūno nosis („Stumbro nosis išpjauta iš 150-ties metų Panevėžyje augusios liepos šakos“, 2016), šnopuojanti karštu kvėpavimu, kvepianti liepomis, kaip sako menininkė. „Sėdėjau kambary susiėmęs už galvos ir spoksojau į nugenėtą liepą“ (Gyčio Norvilo eilėraščio pavadinimas, 2010-11-13 – 2014-11)

Salės kampe – jau minėta Spelskytės medinė dėžutė su stirnų ir kt. pėdų įspaudais:

„Žemė, sako, iškelia akmenis. (...) Miške, netoli puikiųjų Fleurs de lis, išsikasu juodos žemės. Stumbrai pakelia galvas kitoje tvoros pusėje. Jeigu ne paroda Panevėžyje, kai dar lapai buvo pumpuruose, taip ir nebūčiau pastebėjusi, kad miškas pilnas akmenų, ištisa linija. Vasarą miškas neįžengiamas. Grupė danielių iš lėto traukiasi nuo manęs tankmėn. Ieškau fotoaparato, dar galėčiau prisitraukti juos artyn.(...)“

Žemė, jos iškelti akmenys nuolat aidai ir Gyčio Norvilo eilėraščiuose. „(...) o kurmiai pavymui spjaudėsi krauju, spjaudė į saulę iš kurmiausių šachtų: nepakeliama žemės trauka, nepakeliama žemės lengvybė, nepakeliamas jos ir spaudimas. nudažysim viską raudonai – – širdis, dubenkauliai, rūkas, paukščiai etc. – yra poezija, patys didžiausi niekai. patys matot – svarbiausia ganyti akmenis – – –“ („Akmenų piemuo akmenų popiežiui Donatui Petrošiui“, 2014-04-02 – 05-18)

Nors Rūta Spelskytė gerokai jaunesnė (g. 1985) už Gytį Norvilą (g. 1976) ar jo kolegą Donatą Petrošių (g. 1978) ir beveik netilptų į tos pačios kartos apibrėžimą, giminingumo netikėtai daug (reikėtų dar prijungti ir jauną skulptorę Mariją Šnipaitę, g. 1988). Poetų kūriniai lyg Dzūkijos laukai prisėti, ir ne tik akmenų, bet ir keistų lyg Spelskytės eksponuojamų uždarų ekosistemų: „prapuolė selekcininkai slapta daininę vienos keistos epochos želmenis tarp naujų rūšių šakniagumbių kurių akys kolbose spokso-davo į amžinąją halogeninę šviesą palubėje krentančią

per langus be užuolaidų kartais patikrinu ar (...) Donatas Petrošius, „Bandymų stotis“, Aoristas, Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2009.

Bet turėčiau grįžti prie medinės stumbro nosies, nes ji aidi kitame menininkės kūrinyje „Obelis“ (gicléė atspaudas, 2014–2015). Čia vėlgi tik tekste taip reikia priminti, kas su kuo siejasi (prie progos būtinai paskaityk visą Norvilo „Akmenų piemenį“, ten taip gerai apie obelis...). Jei eitum parodoje, viską pajustum iškart, vienu patyrimu, kaip eidama prie ežero jauti vėdrynų aitrumą, vikriai tarp jų laviruojantį kukutį ir juodalksnis, nuleidusius sunkias šakas į vėsų šnarantį vandenį.

„Būna medis žmogaus prisilietimą slepia giliai po žieve. Tiesų, aštrų, žalsvą brūkšnį. O žmogus, sodinęs obelį, paklaustas, kas gi nutiko medžiui, sako, neatsimenąs.“

Čia galėčiau cituoti ir cituoti mano minėtus poetus, tiesa, turinčius (o kaipgi ne!) ir nemažai skirtingų nuo parodos autorės. Visų pirma atrodo, kad jų šaknys tįsta į senąją Lietuvos kaimą, nors abu – ryškūs šiuolaikiniai rašytojai. Niekad nesupratau, kaip įmanoma išlaikyti ir tą, ir aną, sujungti nesujungiamus – dabarties požiūrius, strategijas, kalbą ir būti tvirtai rąkomis įsikibus į jau praeitin keliaujančius dalykus – paskerstą kiaulę, kuliamąsias, plūgus, akėčias, drapakus. Kaip?

Spelskytės užnugaris atrodo esąs kitas, tos puikiosios *Fleurs de lis*, lietuviškai – vilkdagiai, irisai, senųjų Europos sostinių botanikos sodai ir oranžerijos. Ar iš tiesų? Jėzau, koks ilgas tekstas išėjo! O dar neaprašiau gėlių fotografijų juodame fone, atspaudas su tokiu aksominiu juodu... Ir suformuotos iš juodo popieriaus šerno galvos „Šernas“ (2016). Tos pačios, lyg 3D spausdintuvui skirtos smulkios plokštumėlės, kaip ir stirnos – popieriaus lankstymui, siekiant kuo tiksliau suformuoti itin realistišką skulptūrą.

„(...) Šuo suloja į aklinę tamsą, ten, kaimynės sklypo krūmuose knisa motina šernė. (...) Atrodo, lyg botanikos sodų ir oranžerijų laikas staiga baigėsi, čia, NUKELTA Į 7 PSL.

Akmuo lange

Pasibaigusios Dano Aleksos parodos „Iš...ti langai“ galerijoje „Artifex“ motyvais

AGNĖ NARUŠYTĖ

Kartais taip būna: penktadienį parodoje prisižiūri išdaužytų langų; tą patį vakarą po tavo langais kažkas tyčia sulaužo du konteinerius – ne bomžai, šiaip chebrytė linksmynasi poškindama plastmasę; pirmadienį randi, kad sugurinto stotelės stiklo faktūra sušvelnino reklamos teiginius, kurie dabar su tavim kalbasi lyg žuvys po ledu. Jei ne šie įvykiai, tikriausiai Dano Aleksos parodą „Iš...ti langai“ tektų praleisti, nes ji jau pasibaigė – į „Artifex“ galeriją užsukau paskutinę dieną. Bet dabar jau nebegaliu apie tai nerasyti – smurtas, kuris gyvenime atrodo tiesiog kaip neabejotinas blogis, parodoje blykstelį netikėtomis briaunomis. Bet juk į galeriją išdaužytus langus Aleksa sunešė kaip tik iš gyvenimo... Kaip čia yra?

Įvairiais laikais skirtingose vietose įvykdyto smurto atvejus menininkas tyrinėja kaip nuo žmoniškų aistrų atitrūkęs mokslininkas. Ir tarsi Juliaus Greimo palikuonis surašo juos į semiotinį kvadratą, kuris čia įgyja tikro ir negailestingai išdaužto lango pavidalą. Dar sveikuose trijuose segmentuose – lyg muziejinėje vitrinoje – eksponuojamas lauko špatas, degto molio plyta ir bazaltas kartu su enciklopediniais šių uolienų aprašymais ir smurto istorijomis. Patys langų daužymo įrankiai taip pat suskilę – jau atidirbę, atvėrę savo žaizdas, savo vidurius, tarsi tik tam, kad galėtume savo akimis įsitikinti, ar tai, kas parašyta apie jų sandarą, yra tiesa. Kitaip tariant, aprašai kviečia mus perimti neutralų tyrinėtojo žvilgsnį, ir žiūrėk – vaizduotė jau teka mineralinėmis gyslomis, laipioja magminėmis intruzinėmis ir efuzinėmis uolienomis, gyvena molio ir smėlio nuosėdų sluoksnius kaupusių prieledyninių ežerų laiku, stebi, kaip vandenynų gūburiuose auga žemės pluta.

Bet per toli nuklysti neleidžia smurto istorijos – tarsi dar vienas laiko pjūvis, tik ne geologinio, bet antropologinio. Vienos, ypač nutolusios į XX a. pradžią, jau atrodo

tiesiog linksmos – herojai ir politinės nesantarvės, dėl kurių daužyti langai, jau užsimiršo, liko tik geraširdiškas gestas: į skudurėlį kartu su akmeniu įvyniotos dvi kronos už sudaužytą stiklą. Kitiems daužytojams lieka jausti pagarbą už tai, kad trukdė valdžiai miegoti ar tyliai tvarkytis su priešininkais. Trečiųjų, gyvenančių čia pat, Vilniuje, veiksmai prasidėjus 2009-ųjų krizei primena, kaip lengva destruktijai mobilizuoti tuos, kurie nebetingai prarasti. O vienas pasakojimas net nupurto: feisbuke pabendravusi Fatoum Al-Jaseem šariato nuteista užmėtymui akmenimis už neištikimybę. Skaitant vieną istoriją po kitos, kaitaliojasi kietųjų uolienų įskilimų reikšmės ir nuo to priklauso mano santykis su šiais objektais,

Danas Aleksa, „Iš...ti langai“, parodos fragmentas. 2016 m.

kurie gal yra žudymo įrankiai, o gal – teisėto protesto. Ir svaigina tas neaprėpiamas atstumas, skiriantis žmoniškųjų batalijų menkumą nuo Žemės procesų rimties. Skiriantis ir sujungiantis kosminės beprasmybės gija. Tik tokia sąmonė – ištempta tarp dabarties aktualijų ir geologinės praeities – gali žavėtis smurto kūriniams.

Šią nuostatą išreiškia paties menininko teiginys – jis sako kolekcionuojąs šukes. Jam jos gražios. Man irgi. Ypač todėl, kad stiklo estetika neatsiejama nuo smurto. Šukės ne tik moduliuoja atspindžių tonus, menamų dūžių tembrą, bet dar ir sukuria geležingą prieskonį gerklėje – kraujo nuojautą. Spingsinčios briaunos, padūmavimai, purvo ir dažų potėpiai – visa tai yra aštrus grožis, odės susipjausčiusiems herojams, baladės apie šurpius gyventojų likimus, madrigalai mylimoms sienoms, rūko tankos, buitinių svajonių haiku. Sakralu – juk stiklas buvo modernistų šviesos katedrų statybinė medžiaga, tobulo pasaulio geometrija. Kaip paaiškėjo, stiklo utopija buvo per daug optimistinė – per lengvai sunaikinama. Aleksos

surinktuose languose išmuštos tuštumos yra istorijos smūgių gėlės. Ir jų smailiųjų žiedlapių spalvos kaitaliojasi priklausomai nuo to, apie kokią kietąjį kūną pagalvoji: plytą, lauko špatą, bazaltą, kumštį, galvą... Todėl kito menininko, Kevinio Harmano, performansas-klausimas, ar galerijos lango išdaužimas gali būti laikomas menu, yra logiškas

„2013 m. Kalėdų rytą prie Birvos ežero (Trakų r.) vyko medžioklė. pabaidyta stirna metėsi į ežerą, plaukė, laužėsi ežero vidurio ledu, susipjaustė ir žuvo.

Ten ją ir radau.
Po kelių savaizių ji atitirpo ir vėjas ją stumdė nuo vieno kranto prie kito.
Kartais ją beveik pasiekdavo mano šuo.

Galiausiai ežeras atidavė stirną miškui, kur ją sudraskė žvėrys. Jos balti kaulai liko kalno šlaite. Kairys petys ir keli šonkauliai.

Tarnybos, į kurias kreipiausi, žadėjo atvykti ir stirną ištraukti.

Jos paklausdavo ežero pavadinimo.“

šio susižavėjimo dekonstrukciniais stiklo ornamentais tęsinys, tik gaila, kad parodoje pasakojama istorija nutyli, *kuo* jis daužė.

Bet sueižėjusio skaidrumo estetika užplukdo mintį ant seklumos – šioje parodoje negali negalvoti ir apie etiką. Ji glūdi kiekvienoje šukėje kaip jos atsitiktinį grožį nulėmęs gestas, griovimo impulsas, pirmųkščio pykčio išraiška, sutvirtinta ankstyviausiu *homo sapiens* įrankiu, pasirinkus silpną taikinį – stiklą. Parodoje kruopščiai suregistruoti pastatai, iš kurių atgabenti šie langai, šalia kybo ir jų fotografijos: Rukeliškių g. 8, Lizdeikos g. 11, Pergalės g. 4 ir t.t. Šiuos adresus patikrinę rastume gyvenamuosius pastatus, restoranus, vienuolynus, gamybines patalpas, viešbučius – visi jie *buve*, visi yra nuolankiai atsiduodami naujiems smūgiams, kuriuos iškviečia pirmas išdaužtas langas, anot sociologų Jameso Q. Wilsono ir George'o L. Kellingo, kurių citata pasirinkta parodos moto. Jų sukurta „išdaužtų langų teorija“ teigia, kad norint kaimynystėje sumažinti vandalizmo, kriminalinių nusikaltimų mastą, pirmiausia reikia prižiūrėti langus – rėmuose styrančios duženos signalizuoja, kad aplinka niekas nesirūpina, kad čia neveikia įstatymai ir nėra tvarkos. Paskui stiklo šukės tinka pjaustyti kūnui – tai, kas saugojo, tampa mirtinai pavojinga. Nereikia nė sakyti, kad Vilniaus stoties rajone, kur gyvenu, sulaužyti konteineriai ir sudaužyta stotelės vitrina nėra pirmieji netvarkos ženklai – čia irgi pilna išdaužtų langų, dar nepatekusių į Dano Aleksos kolekciją. Jie kviečia akmenis ir plytas, brandina baimę.

Bet, bet, bet, bet... yra ir kita šio reiškinio pusė. Normos, žinoma, nuobodžios, kaip ir tvarka. Kam įdomu žiūrėti į vienodus šiukšlių konteinerius? O štai išverstos šiukšlės... Jos skleidžia ne tik tai nemalonų kvapą, bet ir daiktų paskalas apie slepiamas nuodėmes, ligas, tragedijas ir konfliktus – drykso kaip šleikšti aplinkinių namų išpažintis. Destrukcijos vaizdai traukia tuo, kad leidžia išgyventi (kitų) mirtį nemirštant. XIX a. fotografijos liudija, kad pasibaigus karui žmonės keliaudavo į mūsų vietas pasimėgauti subyrėjusios kultūros ženklų keistomis sangrūdomis ir sunaikinta kitų prabanga, oficialiai – ugdyti istorijos laiko jausmą. Kas mes būtume, jei negalėtume pasibastyti po griuvėsius? Apie tai parodoje primena apleistų pastatų fotografijos, tokios preciziškos, kad gali įžiūrėti to vienintelio išdaužto lango šukių kompoziciją, atvėpusias tapetų ausis viduje.

Anuomet būdavo – praveri nerakinamas duris, į tave kvėpteli namo mirėsiai, kiekvienu žingsniu treškinį stiklus, šnara languose sudygusios drebulės. Pro tuos langus

miestas atrodė kitaip – pilnas netikėtų perspektyvų. O itin tvarkingame, visus kiemus užrakinusiame mieste esi įkalintas gatvėse. Dabar, įsprausta tarp sienų ir automobilių, kartais pakeliu akis ir prisimenu, kaip dar paauglystėje ten, viršuje, fotografavau užkonservuotas buvusių gyvenimų liekanas – šviesuvus, krosnis, čiužinius, fotelius. Anais laikais galimybė paklajoti po svetimus interjerus atstodavo uždraustas keliones į Vakarus – ištuštėję senamiesčio pastatai buvo mano vaizduotės versaliai. Įtariu, kad beveik bendraamžis Danas Aleksa keliauja panašiai. Prisimenu jo pasvirusią „Privataus laiko“ kapsulę, padarytą iš dviejų surūdijusių metalinių garažų – tarsi kosminę šiukšlę, nukritusią pernykštės mūgės „Art Vilnius“ kieme, taip ir likusią netvarios pusiausvyros būsenos. Aleksos kolekcionuojami pastatai giminingi amerikiečio Gordono Matta-Clarko (1943–1978) „anarchitektūrai“ – tuštumų ir plyšių anarchijai, kuri ardo apleistus namus, atveria jų vidų žvilgsniui ir paverčia skulptūromis – didingais tarsi nežmogiško meno kūriniams. Aleksa, regis, nei pastatų, nei langų pats nedaužo, tik netoliese, tavo kieme – visur – juos fiksuodamas liudija mūsų kolektyvinių ir asmeninių tvirtovių trapumą.

Taigi šukių anarchija išreiškia ir nepriklausomybės nuo sistemos, nuo biurokratinių taisyklių geismą, galimybę vienu smūgiu išspręsti problemas, sugriauinant kristalų tvarką ištaisyti neteisębę. Šiuo požiūriu Dano Aleksos paroda man priminė Dainiaus Liškevičiaus „Muziejų“, skirtingomis to paties įvykio interpretacijomis paskatinusi suabejoti savųjų įsitikinimų teisingumu: iš tiesų, kas buvo 1985 m. Rembrandto „Daną“ Ermitaže sugadinęs Bronius Maigis – vandalas, ligonis maniakas ar disidentas herojus? Panašiai iki begalybės galima narplioti ir kiekvieno iškulto lango priešistorę, jei sąžiningai pamėgintum įsivaizduoti šių miesto performansų gilumines priežastis. Paaiškėtų, kad jos daugialypės, persiklojančios socialiniais sluoksniais, kaip ir išgurintas stiklas, vaizduotėje susijungiantis su Žemės gėmėse verdančios magmos kuriamų uolienų estetika.

Ne, žiūrėdama pro Dano Aleksos surinktus langus nerandu garbiųjų sociologų teorijos patvirtinimo. Gal tik šiek tiek. Tinka tiems atvejams, kai eidama savo gatve pamatau naują šukių kompoziciją kaip kasdienybės pažeidimą. Parodoje mane stipriau veikė moralinio nesvarumo būseną, kai chaotiškoje smurto struktūroje blykstelį kosmoso energija. O nuo pradžių iki galo žinoma tvarka juk migdo, tiesa?

PARODOS ATIDARYMO KALBA

Sveikinu visus atvykus į šios gražios dailininko Gintaro Znamierovskio parodos atidarymą. Tai išties neeilinė paroda ir kultūros įvykis. Labai džiugu, kad pagaliau galėsime išvysti gan išsamų šio talentingo autoriaus kūrybinių kelionių žemėlapi.

Matome, kad kiekviename iš galerijos sienas puošiančių kūrinių yra paslapties, nuorodų į tai, ką autorius iš tiesų nori pasakyti. Nemažai vietos skirta ir žiūrovo interpretacijai.

Dabar, kai nuoširdumo, autorinio matymo ir originalumo lieka vis mažiau, šie darbai skleidžiasi kaip dar didesnė vertybė.

Nuoširdžiai norėčiau padėkoti autoriui ir palinkėti kūrybinio skrydžio, kūrybingų minčių, pabėgti nuo triukšmų ir sukurti dar daug gražių darbų. O visiems taip gausiai susirinkusiems žiūrovams linkiu pasisemti gražių, teigiamų emocijų ir gražaus vakaro.

Ši abstrakčiai dekoratyvinė kompozicija sudaryta iš rinklinių parodų atidarymuose skambančių frazių. Pirmą kartą perskaičius Gintaro Znamierovskio parodos atidarymo galerijoje „Trivium“ metu. Dalinamės ir kviečiame visus naudotis šiuo palikrinio paruoštuku.

*Aistė Paulina
Sudarytoja*

Svarbiausia, kad būtų smagu

Krėsle prie televizoriaus

Pirmadienį LRT „Teisės žinoti“ pabaigoje išgirdau Ritos Miliūtės prisipažinimą: „Man buvo visai smagu.“ Iš tikrųjų, visą valandą vedėja smaginosi įžeidinėdama, nutraukinėdama, pašaipiai reagudama į laidos svečių žodžius, nors jos funkcija šįkart buvo elementari – leisti piliečių iniciatyvinės grupės nariams pristatyti jų siūlomo referendumo tezes. Bet, matyt, vedėja savo užduotį suvokė kitaip ir visais būdais stengėsi diskredituoti ne tik laidos dalyvius, bet ir jų sumanymą. Antraip, ko gero, nebūtų rinkusi „kompromato“ apie kažkaip su jais susijusią pensininkę iš Kauno, kuri pati klojo plyteles ir nesumokėjo mokesčių.

Miliūtė niekad nepraleidžia progos įgelti laidos svečiams ir su tuo per kelis dešimtmečius, ko gero, jau susitaikė visi. Bet šįkart akivaizdu buvo kas kita. LRT vedėjai visada pabrėžia, kad priklauso elitui, jie jaučiasi iškilėsniai ir leidžia suprasti reiškiantys elito nuomonę, net jei tai tik paslaptieji Edmundo Jakilaičio informatoriai. Šįkart tas požiūris buvo kaip reta akivaizdus, nes juk šiam elitui nepriklausantys žmonės, regis, dar iš Kauno, negali kėsintis į valdžios, politikų bei turčių privilegijas, aiškinti, kad dabar piliečiai neturi svertų, kad paveiktų valdžią, ir siūlyti savo sprendimo būdus. Kas

„Jauna ir graži“

jie tokie? Kodėl jie kalba, kad nėra valstybės vizijos? Kodėl jie teigia, kad nereikia bijoti žmonių?

Išankstinis požiūris neleido vedėjai įsiklausyti į pokalbio dalyvių argumentus. Ji ir nesistengė, tik nepatenkinta purkštavo dėl neišjungto telefono, stengėsi kuo labiau įgelti, vis minėjo pensininkų partiją ir pabaigoje pabrėžė, kad ne viskas, ką laidoje sakė jos pašnekovai, buvo tiesa. Tarsi visų kitų jos laidų dalyviai kalbėtų tik tiesą. Tačiau tų kitų laidų dalyvius Miliūtė renkasi pati, o šiuos jai primetė ponas Vaigauskas. Pastarojo vietoje padaryčiau išvadą, kad piliečių teisė žinoti ir „Teisė žinoti“ gali ir neturėti nieko bendra.

Žinoma, LRT siūlo ir kitokių smagumų. François Ozono filmas „Jauna ir graži“ (LRT kultūra, gegužės 8 d. 23 val.) pasakoja apie Izabelę (Marina Vacht), kuriai ką tik suėjo septyniolika ir ji nusprendė atsikratyti nekaltybės paplūdimyje su bendraamžiu vokiečiu. Netrukus ekrane ji jau atsiduos pagyvenusiam ponui Paryžiaus viešbutyje.

Nežinau, ar Ozonui rūpi suprasti, kodėl turtingoje ir pakankamai laimingoje šeimoje užaugusi Izabelė renkasi dvigubą gyvenimą, apie kurį šeima sužinos tik iš policijos. Režisierius mieliau eksploatuoja tai, kas gali būti jausminga, atskleisti, kaip sunku subręsti, tapti moterimi.

Tai leidžia Ozonui piktnaudžiauti tariama metafizika, kurios visada galima rasti režisieriaus filmuose. Kartais, kaip filme „Baseinas“, tai pateisinama, tačiau šiame elegantiškame reginyje moters sielos metafizika atrodo gerokai pritempta, net kai kadre pasirodo neprilygstamoji Charlotte Rampling. Ozonas mėgsta kurti šiuolaikinius moralitę, todėl gali būti sarkastiškas ar net ciniškas. Tačiau metams bėgant vis labiau ryškėja kita jo filmų savybė – Ozonas yra puikus imitatorius – ne tik stilių, žanrų, bet ir realybės.

Moralizuoti ypač mėgsta istorinių filmų, kuriuose rodomi moterų likimai, režisieriai. Urso Eggerio 2014 m. filmas „Sudegintos sielos“ (LRT, šįvakar, 3 d. 22.45) nukels į raganų medžioklės laikus. Į gimtąjį Bambergą iš Vienos 1630-aisiais grįžta gydytojas Kornelijus (Mark Waschke). Netrukus jis priverstas tapti raganų proceso ekspertu. Kai kaltinimai bus mesti jo vaikystės draugei vaistininkei Johanei (Silke Bender), Kornelijus ją bandys išgelbėti visais įmanomais būdais. Filmą sukurtas pagal labai populiarią Sabine Weigand romaną, primenantį apie Katalikų bažnyčios nusikaltimus. Smagu gal ir nebus, bet melodramų mėgėjai neliks nusivylę. Teismo dramų mėgėjai, manau, pasižiūrės Mike'o Robe'o

televizijos filmą „Nekaltas“ (TV3, 5 d. 23 val.), kuriame Billas Pullmanas suvaidino teisėją, apkaltintą žmonos (Marcia Gay Harden) nužudymu.

LRT Kultūra (9 d. 22.30) pradeda rodyti Šarūno Barto retrospektyvą. Pirmasis pilnametražis režisieriaus filmas „Trys dienos“ (1991), pasakojantis apie dviejų draugų (Arūnas Sakalauskas ir Audrius Stonys) kelionę į Kaliningradą, tiksliai perteikia laiką ir epochos lūžio atmosferą. „Trijose dienose“ pirmąkart Barto filme pasirodė mįslingoji Katerina Golubeva.

Sekantiems Lietuvos politinio gyvenimo aferas, TV1 (6 d. 18.30) primins Henri Verneuil'o filmą „Mano priešo kūnas“ (1976). Jame meistriškai supinti politiniai, verslo ir narkotikų motyvai, bet kartu tai ir negailestinga provincijos elito gyvenimo satyra. Jeanas-Paulis Belmondo vaidina Fransua Leklerą, kuris sugrįžta į Šiaurės Prancūzijos miestą po septynerių kalėjime praleistų metų. Čia jis randa visus personažus dramos, už kurią buvo nuteistas, ir paskelbia jiems karą.

Filmo pavadinimą įkvėpė Williamo Blake'o eilutė: „Ryte su džiaugsmu matau savo priešą, tįsantį po medžiu.“ Sakykite, ką norite, bet joje skamba ir smagi nata.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

Blogas mokinys

Nauji filmai – „Kieti bičai“

GEDIMINAS KUKTA

Los Andželas, kaip, beje, ir Niujorkas ar Las Vegasas, per visą kino istoriją „užsiaugino“ savo herojus ir antiherojus, atpažįstamas situacijas ir mitus. Keisti nusikaltimai, juos narpliojantys privatūs detektyvai, pornografijos verslas, legendomis apipinta tamsioji Holivudo pusė, spalvingi vakarėliai (dažniausiai dideliame name ant kalvos, su lauko baseinu ir milijoninio miesto šviesų panorama), narkotikai, policininkai ir korumpuotos valdžios viršūnėlės.

Šis nuodėmių miestui būdingas temų, motyvų ir jau vizualinėmis klišėmis tapusių vaizdų kondensatas atsikartoja ir „Kietuose bičiuose“ („The Nice Guys“, JAV, 2016). 8-ąjį dešimtmetį stilizuojanti istorija apie smulkius reikaliukus už pinigų tvarkantį Džeksoną (Russell Crowe) ir nevykėlį privatų detektyvą Holandą (Ryan Gosling),

kurių keliai susitinka abiem pradėjus domėtis viena keistomis aplinkybėmis dingusia mergina Ameliją, tiesiog sprogsta nuo to, ką apie Los Andželą žinome, girdėjome ir matėme kine.

Panašu, kad prieš imdamasis kurti filmą amerikiečių režisierius Shane'as Blackas dar kartą pažiūrėjo begalę trilerių ir dramų, kur veiksmas vyksta Holivudo kalvų papėdėje. Pažiūrėjo ir išmoko atmintinai. Pagirtina – kino istoriją išmanyti reikia. Tačiau geras mokinys yra tas, kuris ne aklai pakartoja mokytojų mintis, bet jas interpretuoja, jomis abejoja ir galiausiai imasi kurti savo viziją. Kaip supratote, Blackas nėra geras mokinys.

Žiūrint „Kietus bičius“ iš atminties gali nesunkiai traukti filmo „Los Andželas slapta“ akimirkas (jas tik sustiprina ekrane pasirodžiusi Kim Basinger, vaidinanti Teisingumo departamento viršininkę). Nešvaraus pornografijos verslo užkulisiai leidžia prisiminti „Pašėlusias naktis“, o legenda apie

vieną paslaptinę kino juostą, su kuria susiję žmonės dingsta ar žūva, pažadina „Juodosios orchidėjos“, „Malholando kelio“ ar „Vidinės imperijos“ prisiminimus.

Juk visi šie filmai galėjo tapti įdomiais ir prasmingais intertekstais, kuriais režisierius nevaržomai žaistų, o žiūrovas su malonumu juos „atraktintų“. Tačiau šiam sinefilškam nuotykiui nelemta išsipildyti, nes kūrėjas kitais filmais naudojasi tiesmukai ir neišradingai. „Kieti bičai“, norėjęs būti kietu filmu, tėra atvėsęs matytų situacijų kratinys. Be jokios autentikos.

Nuo virtinės šablonų filmo negelbėja net Crowe su Goslingu. Scenarijus jiems pamėtėja kelias šmaikščias scenas, kalbinius juokelius (à la Tarantino), *flashbackus* ir sapnus (didžiulė kalbanti musė automobilyje), bet seanso metu žiūrovų salėje nuo pradžios iki galo spengė tylą.

Abejotinas man pasirodė ir Holando mažametės dukters personažas (Angourie Rice). Būtent ji,

„Kieti bičai“

atsidūrusi pavojingų įvykių centre, abiem vyrukams – tėvui ir naujam jo kolegai – atveria akis ir padeda išnarplioti dingusios merginos mįslę. Tačiau į ekraną aktorė atsinešė nereikalingo mėgėjiško naivumo aurą, kuri disonuoja su detektyvine istorija ir kurios nesuvaldė režisierius. Todėl keli epizodai, be jau minėtų panašumų į kitus filmus, dar

priminė ir „Šnipų vaikučius“. Ką jau kalbėti apie finalą, kuriame pabiro visi iki vieno *kieti riešutėliai*.

Bet tai tik patvirtina prielaidą – režisieriaus užmojai buvo dideli. Parodyti ir tą, ir šitą, ir dar ano nepamiršti. Visko daug. Plakdamas kino kokteilį Blackas pamiršo pagrindinius ingredientus – proporciją ir saiką.

Birželio 3–12

Parodos		
VILNIUS Nacionalinė dailės galerija <i>Konstitucijos pr. 22</i> XX a. Lietuvos dailės ekspozicija iki 12 d. – „Kita epochų sankirta. Lietuvos šiuolaikinis menas iš Lietuvos dailės mu-ziejaus kolekcijos. 1989–2007“ Vilniaus paveikslų galerija <i>Didžioji g. 4</i> Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai Paroda „Levas Bakstas. Epocha ir kūryba“ Radvilų rūmai <i>Vilniaus g. 24</i> Europos dailė XVI–XIX a. „Dubingių ir Biržų kunigaikščiai Radvilos“ Taikomosios dailės muziejus <i>Arsenalų g. 3A</i> P. Gudyno restauracijos centro restauruotų kūrinių paroda „Prieš... ir po...“ Vytauto Kasiulio dailės muziejus <i>A. Goštauto g. 1</i> Retrospektyvinė Vytauto Kasiulio kūrybos ekspozicija Paroda „Viktoras Petravičius. Kūrybos koordinatės“ Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenalas <i>Arsenalų g. 1</i> Senosios Lietuvos istorija XIII–XIX a. Lietuvių liaudies menas Kryždirbystė Paroda „Lietuvos Didžiosios Kunigaikš-tystės istorinė atmintis Napoleono Ordos architektūriniuose peizažuose“ Kazio Varnelio namai-muziejus <i>Didžioji g. 26</i> K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija <i>Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44</i> Vilniaus gynybinės sienos bastėja <i>Bokšto g. 20</i> Nuolatinė ekspozicija Bažnytinio paveldo muziejus <i>Šv. Mykolo g. 9</i> Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija Paroda „Ne vien Dangus. Religinės dailės kūriniai iš Rolando Valiūno ir advokatų kontoros „Valiunas Ellex“ kolekcijos“ <i>Bažnytinio paveldo muziejaus kiemelyje</i> – Jano Bułhako fotografijų paroda „Negrižu-sios Vilniaus vienuolijos“ Galerija „Kairė–dešinė“ <i>Latakų g. 3</i> Jaunųjų Kroatijos grafikos menininkų paroda „Autentiškumas“ „Prospekt“ fotografijos galerija <i>Gedimino pr. 43</i> nuo 7 d. – Hennrico Jokeito fotografijų paroda „Negatyvo vizija“ Pamėnkalnio galerija <i>Pamėnkalnio g. 1/13</i> iki 11 d. – Povilo Ramanausko kūrybos paroda „Buitis“	Šv. Jono gatvės galerija <i>Šv. Jono g. 11</i> Tarptautinė Baltijos šalių paroda „Barrica-des 25. Origins“ (1991-ųjų sausio 13-osios refleksijos mene) Galerija „Aidas“ <i>A. Jakšto g. 9</i> iki 8 d. – Ievos Skauronės tapybos paroda Dailininkų sąjungos galerija <i>Vokiečių g. 2</i> Romualdo Balinsko kūrybos paroda „Balos“ Galerija „Meno niša“ <i>J. Basanavičiaus g. 1/13</i> Rūtos Katiliūtės tapybos paroda „Ūkas“ Galerija AV17 <i>Aušros Vartų g. 17</i> iki 5 d. – grupinė paroda „8“ Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus <i>Pilies g. 40</i> Gaivos Paprastosios tapybos darbų paroda „Apie ateitį. Dienoraščiai“ <i>Muziejaus rūsyje</i> – Kristijono Sipario šviečiančių objektų paroda „Šviesuliai švietėjams“ Pylimo galerija <i>Pylimo g. 30</i> iki 4 d. – Viktoro Paukštelio tapybos paroda Projektų erdvė „Sodų 4“ <i>Sodų g. 4</i> iki 11 d. – paroda „Violetinė“ Vilniaus rotušė <i>Didžioji g. 31</i> Ričardo Zdanavičiaus paroda „Devyni šaltiniai“ Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija <i>Vilniaus g. 39 / 6</i> Paroda „Žmogus“ (iš ciklo „Veikiantys“, skirto Vilniaus vaikų ir jaunimo dailės mokyklos 25-ųjų veiklos metų paminėjimui) Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos galerija <i>Šv. Jono g. 11</i> Franco Azzinari (Italija) tapybos paroda „Afrikos vėjai“, skirta Tarptautinei Afrikos dienai Energetikos ir technikos muziejus <i>Rinktinės g. 2</i> Kristinos Mažeikaitės personalinė paroda „Tapytojo peizažas“ Aistės Kisarauskaitės galerija „Trivium“ <i>Vilkpėdės g. 7–105</i> Gintaro Znamierovskio paroda Darijaus galerija <i>Dominikonų g. 7</i> iki 7 d. – emalio paroda „IIIAIIIDII“ (Tadas Deksnys, Rūta Jurkūnaitė-Bruo-žienė ir Dalius Razauskas) Lietuvos medicinos biblioteka <i>Kaštonų g. 7</i> Paroda „Kolektyvinis ego“ M.K. Čiurlionio namai <i>Savičiaus g. 11</i> Paroda „Sofijai Čiurlionienei-Kymantai-tei – 130“ Venclovų namai-muziejus <i>Pamėnkalnio g. 34</i> Andriaus Venclovos fotografijų paroda „Portretas interjere“ S. Vainiūno namai <i>A. Goštauto g. 2-41</i> Paroda „Gedulo ir Vilties dienos ataidai“ Valentinos Žvilės Vasiliauskienės tapybos darbų paroda „Prie Baltijos“	KAUNAS Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus <i>V. Putvinskio g. 55</i> iki 5 d. – Gedimino Pempės paroda „Tarp li-nijų ir žodžių“, skirta dailininko 95-osioms gimimo metinėms M. Žilinsko dailės galerija <i>Nepriklausomybės a. 12</i> Paroda „Veidai iš būtojo laiko“, skirta Mykolo Kleopo Oginskio 250-ųjų gimimo metinių jubiliejui Paroda „Kolekcija: Belgija–Lietuva. Belgi-jos dailė iš Nacionalinio M.K. Čiurlionio dailės muziejaus rinkinių“ Norvegų menininkės Inger-Johanne Brau-taset paroda „Kelias į Aleppo“ Kauno paveikslų galerija <i>K. Donelaičio g. 16</i> XX a. 7–8-ojo dešimtmečių lietuvių daili-ninkų kūrybos ekspozicija Algimanto Miškinio Lietuvos dailės kolek-cijos ekspozicija iki 5 d. – Danieliaus Sodeikos paroda iš ci-klo „Lūžio kartos vardai“ Kauno dailės gimnazijos 70-mečiui skirta paroda „Atstumai be ribų“ A. Žmuidzinavičiaus kūrinių ir rinkinių muziejus <i>V. Putvinskio g. 64</i> Vlado Eidukevičiaus (1891–1941) kūry-bos paroda „Dailininkas klajūnas“, skirta 125-osioms gimimo metinėms Adelės ir Pauliaus Galaunių namai <i>Vydūno al. 2</i> Memorialiniai kambariai ir biblioteka; P. Galaunės surinktos grafikos, ekslibrisų, bibliofilinių knygų ir liaudies meno kolek-cijos; XXVII knygos mėgėjų draugijos vei-klai skirta ekspozicija; Nepriklausomybės akto signataro K. Bizausko kambarys Tautodailininkų Jūratės Jaronienės, Vik-torijos Jurgutienės, Valerijos Gervienės, Reginos Marcinkevičienės ir Janinos Pe-traitienės tapybos darbų paroda „Gamtos pavilotos...“ Maironio lietuvių literatūros muziejus <i>Rotušės a. 13</i> „Požemio galerija: rašytojai meno kūriniuose“ „Maironis ir jo epocha. ...palieku visą mano judomąjį tur tą“ „Maironio memorialiniai daiktai kitoje aplinkoje“ Paroda „Rašymas yra nuodai ir laimė“ (Faustui Kiršai – 125) iki 11 d. <i>Mansardos galerijoje</i> – Antano Liutkaus retrospektyvinė tapybos paroda „Grįžimas iš Žydrosios pakrantės“ / „Retour de la Côte d’Azur à Kaunas“ iki 5 d. – Aldonos Gustas tapybos darbų paroda „Mano vaikystės Lietuva“ Velnių muziejus <i>V. Putvinskio g. 64</i> Giovanni Matano (Italija) kūrybos paroda Kauno fotografijos galerija <i>Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2</i> Vokietijos menininkų Esther Hagenmaier, Karen Irmer ir Thomaso Witzke’s paroda „Vizualus laukas“ Galerija „Kauno langas“ <i>M. Valančiaus g. 5</i> Thea Sjoerdsma (Nyderlandai) paroda „At-siminimai apie praeitį“ Ellen Swelheime (Nyderlandai) „Žaidimas gamtoje“ Justino Vienožinskio menų fakultetas <i>A. Mackevičiaus g. 27</i> Aistės Gabrielės Černiūtės tapybos paroda „Vaikystės kambarys“
„7md“ rekomenduoja		
Dailė Jei kartais apima autentiškumo ilgesys, verta apsilankyti Vilniaus grafi-kos meno centro galerijoje „Kairė–dešinė“, kur vyksta jaunųjų Kroatijos menininkų paroda kaip tik tokiu pavadinimu. Kolekcija susiformavo bendradarbiaujant iškart su dviem prestižiniais grafikos meno renginiais – „Splitgraphic“ bienale Kroatijoje ir Talino grafikos trienale „KUMU“. Parodos pagrindinė tema – „moteriškas rašymas“ tradicinėmis grafikos priemo-nėmis, kurios kartais nuveda į netikėtus eksperimentus. Muzika Tarptautinėse scenose pripažinimą pelnęs Budapešto festivalio orkestras („Budapest Festival Orchestra“) pirmą kartą atvyksta į Vilniaus festivalį. Daugiau kaip trisdešimt metų gyvuojantis kolektyvas yra dažnas svečias prestižinėse pasaulio scenose (Vienos „Musikverein“ ir „Konzerthaus“, Niujorko „Carnegie Hall“, Paryžiaus „Théâtre des Champs-Élysées“, To-kijo „Suntory Hall“, Londono „Royal Festival Hall“ ir kt.). Su Budapešto festivalio orkestru yra pasirodę lordas Yehudi Menuhinas, Kurtas Sander-lingas, Gidonas Kremeris, Martha Argerich ir kitos muzikos įžymybės. Koncerte Vilniuje, kuris vyks birželio 7 d. 19 val. Lietuvos nacionaliniame operos ir baleto teatre, diriguos vienas orkestro įkūrėjų, jo meno vadovas Ivánas Fischeris. Koncerto solistas – universaliu muziku vadinamas pia-nistas Dénesas Várjonas. Tai puikus solistas, kamerinės muzikos atlikėjas, pedagogas ir festivalių meno vadovas, bendradarbiaujantis su garsiomis įrašų kompanijomis. Koncerto programoje – Igorio Stravinskio „Kortų žaidimas“, Ferenco Liszto Koncertas fortepijonui ir orkestrui Nr. 2 A-dur, Antoníno Dvořáko Simfonija Nr. 8 G-dur, op. 88.		
VDU menų galerija „101“ <i>Muitinės g. 7</i> iki 10 d. – Marijos Griniuk paroda „Mano pusbrolis grįžta iš karo“ Galerija „Aukso pjūvis“ <i>K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinskio g. 53</i> Tarptautinė teminė dailės disciplinų dėsty-tojų kūrybos paroda „KVADratas 9“ Kauno apskrities viešoji biblioteka <i>Radastų g. 2</i> Jono Kunicko piešinių ir tapybos darbų paroda „Bespalvės spalvos“ Kauno miesto muziejaus lietuvių tautinės muzikos istorijos skyrius <i>L. Zamenhofo g. 4</i> Alinos Burinskaitės tapybos darbų paroda „Žydinčios svajos“ Kauno pilis <i>Pilies g. 17</i> Ekspozicija „Kauno pilies istorijos mozaika“ iki 7 d. – Kauno miesto mokinių darbų paroda „Šeimos vienybei“ M. ir K. Petrauskų lietuvių muzikos muziejus <i>K. Petrausko g. 31</i> iki 9 d. – paroda „Tegyvuoja Kipras!“, skirta operos solisto Kipro Petrausko 130-o sioms gimimo metinėms Projektų erdvė „Kabinetas“ <i>A. Mapu g. 20</i> iki 10 d. – Dominyko Gutausko personalinė paroda „Aš važiuoju traukiniu ir stebiu, kaip tu plaukioji su orka“	Galerija „si:said“ <i>Galinio Pylimo g. 28</i> iki 10 d. – Kimberley Beach (D. Britanija) paroda „Prisiminimai“ Klaipėdos galerija <i>Bažnyčių g. 6</i> Dainos Vanagaitės Belžakienės paroda „Po spaudimu“ „Herkaus galerija“ <i>Herkaus Manto g. 22</i> Vytenio Lingio tapybos paroda „Šešėlio šviesa“ ŠIAULIAI „Laiptų galerija“ <i>Žemaitės g. 83</i> iki 7 d. – Gintaro Jociaus kūrybos paroda „Tikrybės iliuzija“ nuo 3 d. – Eglės Bičkienės kūrybos paroda „Be negatyvo“ Dailės galerija <i>Vilniaus g. 245</i> iki 4 d. – Šiaulių dailininkų sąjungos Šiau-lių skyriaus paroda „Satelitai“ Fotografijos muziejus <i>Vilniaus g. 140</i> Tarptautinė fotografijų paroda „Požiūris į senovinę fotografiją“ Šiaulių universiteto dailės galerija <i>Vilniaus g. 141</i> iki 9 d. – 55-oji Šiaulių miesto dailininkų paroda „Satelitai“ (ekspozicijoje jaunesji menininkai)	
PANEVĖŽYS Fotografijos galerija <i>Vasario 16-osios g. 11</i> Stasio Povilaičio fotografijų paroda „Viena galąstojo diena“ Spektakliai		
VILNIUS Nacionalinis operos ir baleto teatras 3 d. 19 val. – „Vilniaus festivalio 2016“ pra-džios koncertas 4 d. 18.30 – „KALĖDŲ PASAKA“ (pagal P. Čaikovskio muziką). Šoka N. Juška, LNOBT baleto solistai, N. Juškos baleto mokyklos moksleiviai 7 d. 19 val. – „Vilniaus festivalis 2016“. Budapešto festivalio orkestras		

8 d. 19 val. – E. Balsio „EGLĖ ŽALČIŲ KARIENĖ“. Choreogr. – G. Williamsonas (D. Britanija). Muzikos vad. ir dir. – D. Geringas (Vokietija). Dir. – M. Staškus, 12 d. 19 val. – „Vilniaus festivalis 2016“. J. Massenet „MANON“. Dir. – J. Geniušas	10 d. 9 val. – festivalis „ADrenalinas“ (daugiau informacijos <i>www.adrenalinas.org</i>)	5 d. 19 val. <i>Lietuvos nacionalinės filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – „Faustas Latėnas. Muzika kaip teatras“. F. Latėno 6o-mečio autorinis koncertas. I. Baikštytė (fortepijonas), R. Lipinaitytė (smuikas), T. Petrikis (altas), D. Geringas (violončelė), G. Gelgotas (fleita), R. Marcinkutė-Lesieur (vargonai), fortepijoninis trio „Fortvio“, styginių kvartetas „Artvio“, Čiurlionio kvartetas, valstybinis choras „Vilnius“ (vyr. dir. – A. Dambrauskas), Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras (meno vad. ir vyr. dir. M. Pitrėnas). Dir. – R. Šervenikas. Koncertą veda V. Gerulaitis. Programoje F. Latėno kūriniai
Nacionalinis dramos teatras Didžioji salė 3 d. 18.30 <i>prie Didžiosios scenos</i> – D. Charmso „JELIZAVETA BAM“. Rež. – O. Koršunovas 7 d. 18.30 – T. Słobodzianeko „MŪSŲ KLASĖ“. Rež. – Y. Ross 8 d. 18.30 – W. Shakespeare'o „[STABIOJI IR GRAUDŽIOJI ROMEO IR DŽULJETOS ISTORIJA]“. Rež. – O. Koršunovas 9 d. 18.30 – M. Bulgakovo „MEISTRAS IR MARGARITA“. Rež. – O. Koršunovas 10 d. 18.30 – K. Binkio „ATŽALYNAS“. Rež. – J. Vaitkus 11, 12 d. 15, 18.30 <i>prie Didžiosios scenos</i> – D. Charmso „JELIZAVETA BAM“. Rež. – O. Koršunovas Mažoji salė 3 d. 19 val. – W. Shakespeare'o „TIMONAS“. Rež. – K. Gudmonaitė 4 d. 16 val. – „SAPNAS“ (A. Strindbergo pjesės motyvais). Rež. – K. Gudmonaitė 8 d. 19 val. – C. Graužinio „DRAŠI ŠALIS (LIETUVOS DIENA)“. Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė“) 9 d. 19 val. – M. Mayenburgo „AKMUO“. Rež. – A. Jankevičius 10 d. 19 val. – S. Turunen „BROKEN HEART STORY (SUDAUŽYTOS ŠIRDIES ISTORIJA)“. Rež. – S. Turunen 11 d. 16 val. – M. Myllyaho „CHAOSAS“. Rež. – Y. Ross 12 d. 17 val. – „TAMOŠIUS BEKEPURIS“. Rež. – C. Graužinis („cezario grupės“ spektaklis)	Kauno kamerinis teatras 3 d. 18 val. – J. Cariani „NESAMAS MISTAS“. Rež. – A. Lebeliūnas 9 d. 18 val. – D. Zelčiūtės „KŪNO VARTAI“. Rež. – A. Dilytė 12 d. 18 val. – PREMIJERA! M. Duras „HIROSIMA, MANO MEILE“. Rež. – R. Abukevičius Kauno lėlių teatras 4 d. 12 val. – „ATOSTOGOS PAS DĖDĘ TITĄ“. Rež. – J. Januškevičiūtė 5 d. 12 val. – „ŽIRAFAS SU KOJINĖMIS“. Rež. – G. Radvilavičiūtė 11 d. 12 val. <i>V. ir S. Ratkevičių lėlių muziejuje</i> – „PELIUKO PASAKŲ DIRBTUVĖLĖ“. Aut. ir rež. – G. Radvilavičiūtė 12 d. 12 val. – „MEŠKIUKO GIMTADIENIS“. Rež. – R. Bartninkaitė	12 d. 19 val. <i>Lietuvos nacionaliniame operos ir baleto teatre</i> – Budapešto festivalio orkestras (Vengrija). Muzikos vad. ir dir. – I. Fischeris (Vengrija). Solistas D. Várjonas (fortepijonas, Vengrija). Koncertą veda E. Ulienė. Programoje I. Stravinskio, F. Liszto, A. Dvořáko kūriniai 9 d. 19 val. <i>Lietuvos nacionalinės filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – „Simfonija Mstislavo Rostropovičiaus atminimui“. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras (meno vad. ir vyr. dir. – M. Pitrėnas). Solistas Ž. Brazauskas (klarnetas). Dir. – K.-L. Wilson (Kanada). Koncertą veda G. Griniūtė. Programoje J. Françaix, G. Mahlerio kūriniai 10 d. 19 val. <i>Lietuvos nacionalinės filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – „Mozartas pagal B'Rocką“. Baroko orkestras „B'Rock“ (Belgija). Solistas ir meno vadovas A. Melnikovas (istorinis fortepijonas, Rusija). Koncertą veda G. Griniūtė. Programoje W.A. Mozarto kūriniai 12 d. 19 val. <i>Lietuvos nacionaliniame operos ir baleto teatre</i> – J. Massenet opera „Manon“. Muzikos vad. ir dir. – C. Diederichas (Prancūzija). Dainuoja V. Miškūnaitė, M. Spadaccini (Belgija), E. Chrebtovas, J. Karaliūnaitė, V. Mončytė, J. Stanelytė, L. Mikalauskas, Š. Šapalas, R. Karpis, V. Bagdonas
Vilniaus mažasis teatras 4 d. 17 val. – 7 valandų impro maratonas (teatras „Kitas kampas“)	ŠIAULIAI Valstybinis šiaulių dramos teatras 4 d. 18 val. – PREMIJERA! „VARDAN TOS...“ (pagal P. Vaičiūno dramą „Patriotai“). Rež. – A. Giniotis 9 d. 18 val. – M. Lado „LABAI PAPRASTA ISTORIJA“. Rež. – G. Padegimas 10 d. 18 val. – J. Fosse „VIENĄ VASAROS DIENĄ“. Rež. – A. Vidžiūnas 11 d. 18 val. – E. O'Neilo „MEILĖ PO GUOBOMIS“. Rež. – P. Ignatavičius 12 d. 12 val. – S. Kozlovo „EŽIUKAS RŪKE“. Rež. – P. Ignatavičius	VILNIUS Lietuvos muzikų rėmimo fondas 8 d. 18 val. <i>S. Vainiūno namuose</i> – Trečiądienio vakaras koncertas. „Šiauliečių klubo“ rengiamas istoriko A. Liekio knygos „Tautų kraustymai Kaukaze XX a.“ pristatymas. Koncertuos O. Damanskaitė (valterna) ir I. Milišiūtė (fortepijonas). Programoje W.A. Mozarto, R. Strausso, H. Neulingo, S. Vainiūno kūriniai
Valstybinis jaunimo teatras 3 d. 18 val. – PREMIJERA! M. von Mayenburgo „PERPLEX“. Rež. – M. Klimaitė, scenogr. – P. Bocullaitė, kost. dail. – B. Bocullaitė, komp. – V. Leistumas. Vaidina J. Dambrauskaitė, G. Giedraitytė, I. Ciplijauskas, S. Storpirštis (Salė 99) 7 d. 18 val. – D. Wassermano „SKRYDIS VIRŠ GEGUTĖS LIZDO“. Rež. – V. Griško 8, 9 d. 18 val. – P. Vaičiūno „PATRIOTAI“. Rež. – J. Vaitkus 12, 19 d. 12 val. – „KAKĖ MAKĖ IR PAVOGTAS LAIKAS“ (pagal L. Žutautės knygą). Insc. aut. ir rež. – V. Kuklytė (Salė 99)	PANEVĖŽYS Juozo Miltinio dramos teatras 4 d. 18 val. – PREMIJERA! S. Aleksijevič „ČERNOBYLIO MALDA“. Rež. – L.M. Zaikauskas 8 d. 18 val. – F. Zellerio „TIESA“. Rež. – M. Slawinski („Domino“ teatras) 9 d. 18 val. – W. Russello „MOTERIMS IR JŲ VYRAMS“. Rež. – L. Kondrotaitė 10 d. 18 val. – PREMIJERA! L. Ruohonen „VYŠNIA ŠOKOLADE“. Rež. – L.M. Zaikauskas	Šv. Jonų bažnyčia 4 d. 18 val. – koncertinis projektas „Vargonai su netikėtais palydovais“. Dalyvauja A. Anusauskas (fortepijonas), V. Grincevičiūtė (arfa) ir E. Stanelis (valterna). Programoje J.S. Bacho, J. Pachelbelio, W.A. Mozarto, J. Alaino, J.A. Meale ir kt. kūriniai
Oskaro Koršunovo teatras 6 d. 19 val. <i>OKT studijoje</i> – A. Čechovo „ŽUVĖDRA“. Rež. – O. Koršunovas 7, 9 d. 19 val. <i>OKT studijoje</i> – S. Kane „APVALYTIEJI“. Rež., scenogr. – O. Koršunovas	ŪDAI Rusų dramos teatras 4 d. 18.30 – „FIESTA: VALGYK, MELSKIS IR MYLĖK“ (flamenko šokio teatras „Sandra Domingo“)	Šv. Kotrynos bažnyčia 8 d. 19 val. – „Amžių dvikova“. Dalyvauja Z. Levickis (smuikas), A. Globys (gitar)
Vilniaus teatras „Lėlė“ Mažoji salė 4 d. 12 val. – Just. Marcinkevičiaus „VORO VESTUVĖS“. Scen. aut. ir rež. – A. Mikutis	Koncertai	Vakarai
„Menų spaustuvė“ 4 d. 12 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „PASAKA APIE KARALIUS“. Rež. – S. Degutytė („Stalo teatras“) 4 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – PREMIJERA! „LIEŽUVIO DISERTACIJA“. Choreogr. ir atlikėja – I. Misevičiūtė (Šiuolaikinio meno centras) 8 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „UŽSĖDIMAS“. Idėjos aut. ir atlik. – A. Ramanauskaitė, D. Vaitiekūnas, P. Tamolė ir M. Stabačinskas	Vilniaus festivalis 2016 „Planetų takas. Birželis danguje ir muzikoje“ 3 d. 19 val. <i>Lietuvos nacionaliniame operos ir baleto teatre</i> – festivalio pradžios koncertas. A. Gheorghiu (sopranas, Rumunija), M. Brenciu (tenoras, Rumunija), Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro simfoninis orkestras (muzikos vad. R. Šervenikas). Dir. – C. Teodorascu (Rumunija). Koncertą veda E. Ulienė. Programoje G. Verdi, A. Boito, F. Cileos, G. Puccini, G. Donizetti, G. Bizet, P. Čaikovskio, A. Catalani, F. Leháro operų arijos ir duetai, uvertiūros	VILNIUS Nacionalinė dailės galerija 9 d. 20 val. – Architektūros [pokalbių] fondo pokalbių ciklas „Naujosios architektūrinės veiklos“. T. Grunskio paskaita Valdovų rūmai 11 d. 22 val. <i>Didžiąjame kieme</i> – audiovizualinis projektas „Istorinis kadras“. Lenkų kino klasikos filmas „Barbora Radvilaite“ (rež. J. Lejtes). Muziką gyvai atlieka Jau-nimo simfoninis orkestras. Dir. – R. Šumila

Bibliografinės žinios

MENAS

Muzika kaip teatras : kompozitorius Faustas Latėnas / Daiva Šabasevičienė, Rasa Vasinauskaitė. – [Vilnius] : R. Paknio leidykla, [2015] ([Vilnius] : BALTO print). – 275, [1] p. : iliustr., faks., portr.. – Virš. aut. nenurodytos. – Tiražas [500] egz.. – ISBN 978-9955-736-64-6 (įr.)

GROŽINĖ LITERATŪRA

Aušros pažadas : [romanas] / Romain Gary ; iš prancūzų kalbos vertė Violeta Tauragienė. – 7-oji patais. laida. – Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, [2016] (Gargždai : ScandBook). – 358, [1] p.. – („Baltų lankų“ rinktinė proza, ISSN 1822-6930). – Tiražas 1800 egz.. – ISBN 978-9955-23-753-2 (įr.)

Aušrų migla : romanas / Algimantas Zurba. – Vilnius : Žuvėdra, 2016 (Vilnius : BALTO print). – 455, [1] p.. – Tiražas [400] egz.. – ISBN 978-609-8089-74-5 (įr.)

Balandis ir aguona : [romanas] / Timo K. Mukka ; iš suomių kalbos vertė Urtė Liepuoniūtė. – Vilnius : Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, [2016] (Vilnius : Petro ofsetas). – 109, [1] p.. – Tiražas 1000 egz.. – ISBN 978-9986-39-879-0 (įr.)

Bitininko duktė : romanas / Santa Montefiore ; iš anglų kalbos vertė Renata Valotkienė. – Vilnius : Alma littera, 2016 (Vilnius : Standartų sp.). – 330, [2] p.. – Tiražas 4000 egz.. – ISBN 978-609-01-2300-3 (įr.) : [8 Eur 59 ct]

Dabarties akimirka : romanas / Guillaume Musso ; iš prancūzų kalbos vertė Donata Pleskevičienė. – Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, [2016] (Gargždai : ScandBook). – 287, [1] p.. – Virš. antr. ir aut. nenurodyti. – Tiražas 3000 egz.. – ISBN 978-9955-23-898-0 (įr.)

Kafka pakrantėje : [romanas] / Haruki Murakami ; iš anglų kalbos vertė Ieva Stasiūnaitė. – Parkart. laida. – Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, [2016] (Spausd. Danijoje). – 478, [2] p.. – (Šiuolaikinė proza, ISSN 2029-2570). – Tiražas 3000 egz.. – ISBN 978-9955-23-245-2

Ledinis šaltis : [detektyvinis romanas] / Tess Gerritsen ; iš anglų kalbos vertė Vilma Krinevičienė. – [2-oji patais. laida]. – Kaunas : Jotema, [2016] (Vilnius : BALTO print). – 317, [3] p.. – Tiražas [2500] egz.. – ISBN 978-9955-13-601-9

Mirusiųjų inspektorius : romanas / David Morrell ; iš anglų kalbos vertė Vytautas Petrukaitis. – Vilnius : Alma littera, 2016 (Kaunas : Spindulio sp.). – 323, [3] p.. – Tiražas 1800 egz.. – ISBN 978-609-01-2301-0 (įr.) : [8 Eur 59 ct]

Naujokė : [romanas] / Trudi Canavan ; iš anglų kalbos vertė Jovita Liutkutė. – Vilnius : Alma littera, 2016 (Vilnius : BALTO print). – 547, [2] p. : iliustr.. – Trilogijos „Juodasis magas“ 2-oji knyga. – Tiražas 2500 egz.. – ISBN 978-609-01-2312-6 (įr.) : [10 Eur 26 ct]

Neregimoji šviesa : romanas / Anthony Doerr ; iš anglų kalbos vertė Zita Marienė. – Vilnius : Alma littera, 2016 (Vilnius : Petro ofsetas). – 543, [1] p.. – Apdovanota 2015 m. Pulitzerio premija ir 2015 m. Metų vertėjo krėsl0 premija. – Tiražas 800 egz.. – ISBN 978-609-01-1883-2 (įr.) [9 Eur 65 ct]

Nieko nebijok : [detektyvinis romanas] / Lisa Gardner ; iš anglų kalbos vertė Kristina Gužauskytė. – Kaunas : Jotema, [2016] (Vilnius : BALTO print). – 432 p.. – Tiražas [2000] egz.. – ISBN 978-9955-13-604-0 (įr.)

Panelė Fransina : romanas / Romain Sardou ; iš prancūzų kalbos vertė Tomas Taškauskas. – Vilnius : Alma littera, 2016 (Vilnius : Petro ofsetas). – 276, [2] p.. – Tiražas 1600 egz.. – ISBN 978-609-01-2272-3 (įr.) : [8 Eur 47 ct]

Parodymai : romanas / Hailji ; iš korejiečių kalbos vertė Martynas Šiaučiūnas-Kačinskas. – Vilnius : Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, [2016] (Vilnius : Petro ofsetas). – 151, [1] p.. – Tiražas 1000 egz.. – ISBN 978-9986-39-877-6

Paskutinės apeigos : [romanas] / Hannah Kent ; iš anglų kalbos vertė Jovita Groblytė-Hazarika. – Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, [2016] ([Silakrogs] : PNB Print Ltd). – 366, [1] p.. – Tiražas 2000 egz.. – ISBN 978-9955-23-899-7 (įr.)

Penki pirštai : romanas / Māra Zālīte ; iš latvių kalbos vertė Erika Drungytė. – Vilnius : Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, [2016] (Vilnius : Petro ofsetas). – 287, [1] p.. – Tiražas 1000 egz.. – ISBN 978-9986-39-876-9 (įr.)

Pentagrama : [romanas] / Jo Nesbø ; iš norvegų kalbos vertė Agnė Petrauskaitė. – 3-iasis leid.. – Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, [2016] (Spausd. Danijoje). – 428, [1] p.. – (Kriminalinis romanas, ISSN 2029-2597). – Tiražas 2500 egz.. – ISBN 978-9955-23-893-5 (įr.)

Saulėtekis : [romanas] / Victoria Hislop ; iš anglų kalbos vertė Sigrida Rupšytė. – Kaunas : Jotema, [2016] (Kaunas : Spindulio sp.). – 351, [1] p.. – Tiražas [2000] egz.. – ISBN 978-9955-13-603-3

Singerstrraum : eilėraščiai / Giedrė Kazlauskaitė. – Vilnius : Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, [2016] (Vilnius : Petro ofsetas). – 109, [3] p.. – Tiražas 800 egz.. – ISBN 978-9986-39-880-6

Slėpynės : kaip užmerktomis akimis žaidžiamo gyvenimą : romanas / Greta Lietuvninkaitė. – Vilnius : Alma littera, 2016 (Vilnius : Spauda). – 236, [3] p.. – Tiražas 1500 egz.. – ISBN 978-609-01-2286-0 (įr.) : [5 Eur 67 ct]

Sniego Senis : [romanas] / Jo Nesbø ; iš norvegų kalbos vertė Giedrė Rakauskaitė. – 2-asis leid.. – Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, [2016] (Spausd. Danijoje). – 471, [1] p.. – (Kriminalinis romanas, ISSN 2029-2597). – Tiražas 2500 egz.. – ISBN 978-9955-23-892-8 (įr.)

Stuburo tik punktyrai : eilėraščiai / Eugenijus Ališanka ; [Eugenijaus Ališankos nuotraukos]. – Vilnius : Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, [2016] (Vilnius : Petro ofsetas). – 102, [1] p. : iliustr.. – Tiražas 500 egz.. – ISBN 978-9986-39-881-3

Sukčius advokatas : [romanas] / John Grisham ; iš anglų kalbos vertė Jonas Čeponis. – Kaunas : Jotema, [2016] (Kaunas : Spindulio sp.). – 334, [2] p.. – Tiražas [2500] egz.. – ISBN 978-9955-13-600-2 (įr.)

Vien tik zuikiai naktyje : esė / Regimantas Tamošaitis. – Vilnius : Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, [2016] (Vilnius : Petro ofsetas). – 254, [1] p.. – Tiražas 1500 egz.. – ISBN 978-9986-39-878-3

PARENGĖ ALDONA BARODICAITĖ. REDAGAVO GRAŽINA KUBILIENĖ. LIETUVOS NAC. M. MAŽVYDO B-KA. BIBLIOGRAFIJOS IR KNYGOTYROS CENTRAS

Savaitės filmai

„Pinigų monstras“

Aš prieš tave **
Luiza Klark (Emilia Clarke) gyvena nedideliame Anglijos mieste ir ne labai žino, kaip gyventi toliau. Ekscentriška dvidešimt šešerių mergina bando jėgas įvairiose srityse, kad padėtų šeimai sudurti galą su galu. Praradusi darbą kavinėje ji imasi globoti jauną bankininką Vilą (Sam Claflin), kurį prieš dvejus metus sužalojo motociklininkas. Kažkada pilnas energijos Vilas tapo cinišku ir nesitiki būti laimingas. Mergina nusprendžia jam įrodyti, kad gali būti ir kitaip... Thea Sharrock filmas sukurtas pagal romantiškų istorijų specialistės Jojo Moeyes romaną, tad intelektualams nesiūlytinas. Pastarieji gali tik pasišaipyti iš pažodinio filmo pavadinimo vertimo, juk yra skirtumas tarp to, koks aš buvau prieš sutikdamas tave, to, kad aš stoviu priešais ar esu nusiteikęs prieš (JAV, 2016). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Aukšta klasė ***
Britų režisieriaus Beno Wheatley’io kūrinys pagal vieno originaliausių XX a. rašytojų J.G. Ballardo romaną vienus žavi, kitiems sukelia pasibjaurėjimą, mat režisierius naudojami daugybe citatų bei aliuzijų, kai kurios filmo scenos primena vaizdo klipus, o kai kurios pabrėžtinai stilizuotos. Tai satyra apie aukštuomenę ir visuomenės pasidalijimą, nukelianti į Margaret Thatcher laikų Angliją. Filmo herojus gydytojas Laingas (Tom Hiddleston) įsikrausto į dangoraižį, kurį suprojektavo paslaptingas Architektas (Jeremy Irons). Turtingesni gyvena aukščiau, mažiau uždirbantys – žemiau. Bet nelygiava vis labiau erzina gyventojus, ima veržtis slopinami instinktai ir geismai. Taip pat vaidina Sienna Miller, Luke’as Evansas, Elizabeth Moss (D. Britanija, Airija, Belgija, 2015). (Vilnius)

Išdavystė ***
Pierre’o Godeau filmo siužetas paprastas: kalėjimo viršininkas (Guillaume Gallienne) – kylantis karjeros laiptais šeimos tėvas – įsimyli ke-liolika metų už save jaunesnę kalinę (Adèle Exarchopoulos). Režisierius pernelyg nesigilina į personažus, kad kiekvienas išsaugotų savo paslaptį. Jam daug įdomiau, kaip abu veikėjai vis labiau pasiduoda aistrai, prime-nančiai beprotybę, neatsitiktinai originalus filmo pavadinimas „Eperdu-ment“ reikštų „baisiai“, „beprotišškai“. Taip pat vaidina Stéphanie Cléau, Marie Rivière (Prancūzija, 2015). (Vilnius)

Kieti bičai ***
Privatus Los Andželo detektyvas Marčas (Ryan Gosling) ir stuobrys ap-saugininkas Džeksonas (Russell Crowe) pasamdomi tirti tą pačią dingusios merginos bylą. Ko gero, jie būtų veikę atskirai, kiekvienas remdamasis savo „firminiais metodais“, jei ne tai, kad abu tapo samdytų žmogžudžių taikiniu. Režisierius Shane’as Blackas mėgaujasi 8-ojo dešimtmečio Los Andželo „vintažu“, persmelkiančiu visą filmą (JAV, D. Britanija, 2016). (Vilnius)

Pinigų monstras ***
„Pinigų monstras“ – tai populiari televizijos laida, kurios žvaigždė Li Geitsas (George Clooney) vadinamas Volstryto guru. Jis pataria žiūrovams, kaip ir į ką investuoti pinigus. Kai jo finansinių nurodymų besiklausan-tis Kailas (Jack O’Connell) praranda visas santaupas, jis paima įkaitais televizijos šou grupę , laidai vykstant „gyvai“. Vyras grasina Li mirtimi, jei šis nepadarys taip, kad akcijos, į kurias Kailas investavo, per parą pra-dėtų kilti aukštyn. Televizijos žiūrovai apimti siaubo, laidos reitingas auga rekordiškai. Jodie Foster, kuri po ilgokos pertraukos vėl režisavo filmą, klausia, ko verta yra žmogaus gyvybė. Taip pat vaidina Julia Roberts, Do-minicas Westas, Caitriona Balfe, Giancarlo Esposito, Lenny Venito. Filmo premjera šiemet įvyko Kanuose (JAV, 2016). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

***** – šedevras, ***** – pasižiūrėti būtina, **** – geras filmas, *** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – niekalas

Kino repertuaras

VILNIUS
Forum Cinemas Vingis
3–9 d. – Vėžliukai nindzės: šešėlių įkaitai (JAV) – 12.15, 18.30
Vėžliukai nindzės: šešėlių įkaitai (3D, JAV) – 15, 17.40, 20.30
Aš prieš tave (JAV) – 11.30, 14, 16.30, 19, 21.30
Pinigų monstras (JAV) – 13.50, 16.10, 19.20, 21.05
8 d. – Išvarymas 2 (JAV) – 20.40
9 d. – Apgaulės meistrai 2 (JAV) – 20.40
3–9 d. – Alisa Veidrodžio karalystėje (JAV) – 11.10, 16.20, 21.40
Alisa Veidrodžio karalystėje (3D, JAV) – 13.40, 19 val.
3–9 d. – Piktieji paukščiai. Filmas (Suomija, JAV) – 11.10, 12, 14.20, 17, 18 val. (lietuvių k.); 15.10 (originalo k. be subtitrų)
Piktieji paukščiai. Filmas (3D, Suomija, JAV) – 13.30, 16 val.
Elfai (Kanada) – 11, 13, 15 val.
Išdavystė (Prancūzija) – 21.45
Iksmenai: Apokalipsė (JAV) – 11.40, 18.30
Kaimynai 2 (JAV) – 21.35
Iksmenai: Apokalipsė (3D, JAV) – 14.45, 20.20
Kieti bičai (JAV, D. Britanija) – 16.40, 19.15, 21.45
Avelės ir vilkai (Rusija) – 12.45
Kapitonas Amerika. Pilietinis karas (JAV) – 17.30
3–7 d. – Ekipažas (Rusija) – 20.40
3–9 d. – Kempiniukas Plačiakelnis (JAV) – 11.20
Forum Cinemas Akropolis
3–9 d. – Vėžliukai nindzės: šešėlių įkaitai (3D, JAV) – 12.30, 17.40, 20.20
Vėžliukai nindzės: šešėlių įkaitai (JAV) – 10.20, 15, 18.40, 21.30
Aš prieš tave (JAV) – 13.20, 16.10, 18.15, 20.45
Pinigų monstras (JAV) – 12.40, 16.50, 18.50, 21.20
8 d. – Išvarymas 2 (JAV) – 19.10
9 d. – Apgaulės meistrai 2 (JAV) – 18.20
3–9 d. – Alisa Veidrodžio karalystėje (JAV) – 10.40, 15.50
Alisa Veidrodžio karalystėje (3D, JAV) – 13.10, 18.30, 21 val.
Elfai (Kanada) – 10.50, 12.50, 14.50
3–7, 9 d. – Išdavystė (Prancūzija) – 19.10
3–9 d. – Kaimynai 2 (JAV) – 21.50
Iksmenai: Apokalipsė (JAV) – 15.10, 21.10
3–7, 9 d. – Iksmenai: Apokalipsė (3D, JAV) – 13, 18.20; 8 d. – 13 val.
3–9 d. – Piktieji paukščiai. Filmas (Suomija, JAV) – 10.10, 11.10, 12, 13.30, 14.20, 16.40
Piktieji paukščiai. Filmas (3D, uomija, JAV) – 16 val.
Kieti bičai (JAV, D. Britanija) – 16.05, 19, 21.40
Avelės ir vilkai (Rusija) – 11 val.
Robinzono Kruzo sala (JAV) – 10.30
Skalvija
3 d. – Mustangės (Prancūzija, Vokietija, Turkija) – 17 val.; 4 d. – 20.50; 6 d. – 17.10; 7 d. – 20.40; 8 d. – 19.10; 9 d. – 21.10
3 d. – Išdavystė (Prancūzija, Belgija) – 21 val.; 4 d. – 18.40; 6 d. – 20.50; 7 d. – 18.30; 8 d. – 21 val.; 9 d. – 19 val.
5 d. – Trumanas (Ispanija, Argentina) – 18.50; 8 d. – 17 val.
5 d. – Keliaujantys paukščiai (Belgija, Pran-cūzija) – 15 val.

5 d. – Garsiau už bombas (Norvegija, Pran-cūzija, Danija) – 16.40
5 d. – Karas (Danija) – 21 val.
Ciklas „Lek gervė, lek gervelė“
3 d. – Ramybė mūsų sapnuose (rež. Š. Bar-tas) – 18.50
4 d. – Trikampiai pakilus: Krystian Lupa stato „Didvyrių aikštę“ (dok. f., rež. M. Žu-kauskas) – 17 val.
4 d. – Suokalblio antologija (dok. f., rež. A. Jevdokimovas) – 17 val.
6 d. – Mariupolis (dok. f., rež. M. Kvedaravi-čius) – 19 val.
7 d. – Sausra (animac. f., rež. Agnė Kupšytė), Šaltos ausys (dok. f., rež. L. Mikuta), Namo (dok. f., rež. G. Urbonaitė) – 17.10
9 d. – Edeno sodas (rež. A. Puipa) – 17 val.
Pasaka
3, 5 d. – Eigeris (rež. V. Babaliauskas) – 18.15; 8 d. – 18.30
3 d. – Didesni purslai (Italija, Prancūzija) – 19.30; 4 d. – 22.15; 5 d. – 18.30; 7 d. – 21.30
3 d. – Aukšta klasė (D. Britanija, Airija, Bel-gija) – 22 val.; 7 d. – 21.15
3 d. – Aš prieš tave (JAV) – 17.45; 4 d. – 20.15; 6 d. – 19.15; 8 d. – 21.15
3, 4 d. – Kieti bičai (JAV, D. Britanija) – 20 val.; 5 d. – 21.45; 6, 9 d. – 21.30
3 d. – Belgica (Belgija, Prancūzija) – 22.15; 6 d. – 21 val.
3 d. – Meistras ir Tatjana (rež. G. Žickytė) – 18 val.; 5 d. – 12.30
3 d. – (Ne)Tikros prancūziškos vestuvės (Prancūzija) – 19.45; 4 d. – 18.15; 7 d. – 21 val.; 9 d. – 21.15
3 d. – Viena nepatogi akimirka (Prancūzija) – 21.45; 5 d. – 20.45; 8 d. – 21 val.
4 d. – Elfai (Kanada) – 12 val.; 5 d. – 16.30
4 d. – Alisa Veidrodžio karalystėje (JAV) – 13.45
4 d. – Mustangės (Prancūzija, Vokietija, Turkija) – 16 val.; 5 d. – 14 val.; 9 d. – 19 val.
4 d. – Praradimas (JAV) – 18 val.; 5 d. – 14.30; 7 d. – 19.15
4 d. – Metų laikai (dok. f., Prancūzija, Vo-kietija) – 12.15; 5 d. – 14.15
4 d. – Piktieji Paukščiai. Filmas (Suomija, JAV) – 14.15
4 d. – Avinai (Islandija, Danija) – 16.15; 6 d. – 19 val.; 8 d. – 21.30
4 d. – Juoda (Belgija) – 22.30; 5 d. – 21 val.
4 d. – Naujausias testamentas (Belgija, Prancūzija, Liuksemburgas) – 21.30
5 d. – Avelės ir vilkai (Rusija) – 12 val.
5 d. – Ma ma (Ispanija, Prancūzija) – 16 val.; 7 d. – 19 val.; 9 d. – 21 val.
5 d. – Trumanas (Ispanija, Argentina) – 12.15; 8 d. – 19 val.
5 d. – Išdavystė (Prancūzija) – 19.30; 9 d. – 19.15
5 d. – Jaunystė (Italija, Prancūzija, Šveica-rija, D. Britanija) – 16.15; 7 d. – 18.45
5 d. – Kaip žydėjimas vyšnios (Japonija, Prancūzija, Vokietija) – 18.30; 6 d. – 19.20; 8 d. – 18.45
6 d. – Mėnulio afera (Prancūzija) – 21.45
8 d. – Mariupolis (rež. M. Kvedaravičius) – 19.45
9 d. – Amy (D. Britanija, JAV) – 18.45

KAUNAS
Forum Cinemas
3, 4 d. – Vėžliukai nindzės: šešėlių įkaitai (JAV) – 10.40, 15, 21.45, 23.10; 5–9 d. – 10.40, 15, 21.45
3–9 d. – Vėžliukai nindzės: šešėlių įkaitai (3D, JAV) – 13.10, 17.45, 20.30

3, 4 d. – Aš prieš tave (JAV) – 13.30, 16, 18.30, 21, 23.50; 5–9 d. – 13.30, 16, 18.30, 21 val.
3, 4 d. – Pinigų monstras (JAV) – 16.40, 19, 21.20, 23.40; 5–9 d. – 16.40, 19, 21.20
8 d. – Išvarymas 2 (JAV) – 18.50
9 d. – Apgaulės meistrai 2 (JAV) – 18 val.
3–9 d. – Piktieji paukščiai. Filmas (Suomija, JAV) – 10.15, 11, 13.20, 15.50, 18.40; Piktieji paukščiai. Filmas (3D, Suomija, JAV) – 12.30
Alisa Veidrodžio karalystėje (JAV) – 10.30, 15.30; Alisa Veidrodžio karalystėje (3D, JAV) – 13, 18.10
3, 4 d. – Iksmenai: Apokalipsė (JAV) – 15.40, 20.50, 23.25; 5–9 d. – 15.40, 20.50
3–8 d. – Iksmenai: Apokalipsė (3D, JAV) – 18.20
3, 4 d. – Kaimynai 2 (JAV) – 21.30, 23.30; 5–9 d. – 21.30
3–9 d. – Avelės ir vilkai (Rusija) – 11.15
Kapitonas Amerika. Pilietinis karas (JAV) – 13.40
Elfai (Kanada) – 10.25, 12.20, 14.15
3, 4 d. – Kieti bičai (JAV, D. Britanija) – 16.10, 18.50, 21.10, 23.45; 5, 7, 9 d. – 16.10, 18.50, 21.10; 8 d. – 16.10, 21.10
3–9 d. – Riešutėlių filmas (JAV) – 10.50
Romuva
3 d. – Ševaljė (Graikija) – 18 val.; 5 d. – 14 val.; 8 d. – 20.15
3, 7 d. – Juoda (Belgija) – 20 val.
4 d. – Mažylio Nikolia atostogos (Prancū-zija) – 14 val.
4 d. – Mustangės (Prancūzija, Vokietija, Turkija) – 16 val.; 7 d. – 18 val.
4, 9 d. – Komuna (Danija, Švedija, Nyder-landai) – 20.15
5 d. – Ramybė mūsų sapnuose (rež. Š. Bar-tas) – 16 val.
5 d. – Trumanas (Argentina, Ispanija) – 18.15
7 d. – *Seansas senjorams*. Gyvenimas tarp žiedų (rež. A. Tarvydas) – 16 val.
8 d. – *Kino klasikos klubas*. Dama su kameli-jomis (JAV) – 18 val.
9 d. – „Jaunimo vakarai. Subtitrai“ – 18 val.

KLAIPĖDA
Forum Cinemas
3, 4 d. – Vėžliukai nindzės: šešėlių įkaitai (3D, JAV) – 13.10, 17.30, 20.15, 22.55; 5–9 d. – 13.10, 17.30, 20.15
3–9 d. – Vėžliukai nindzės: šešėlių įkaitai (JAV) – 10.40, 15.45
3, 4 d. – Aš prieš tave (JAV) – 14.20, 16.50, 19.20, 21.50, 23.45; 5–9 d. – 14.20, 16.50, 19.20, 21.50
3, 4 d. – Pinigų monstras (JAV) – 16, 18.30, 21, 23.55; 5–9 d. – 16, 18.30, 21 val.
8 d. – Išvarymas 2 (JAV) – 21.45
9 d. – Apgaulės meistrai 2 (JAV) – 18.40
3–9 d. – Piktieji paukščiai. Filmas (Suomija, JAV) – 10.10, 11.10, 12.30, 13.30, 15 val.
Piktieji paukščiai. Filmas (3D, Suomija, JAV) – 16.20, 18.20
Iksmenai: Apokalipsė (3D, JAV) – 20.40
Alisa Veidrodžio karalystėje (3D, JAV) – 13.40, 18.50; Alisa Veidrodžio karalystėje (JAV) – 10.30, 16.05
3, 4 d. – Kieti bičai (JAV, D. Britanija) – 21.30, 23.55; 5–9 d. – 21.30
3–9 d. – Elfai (Kanada) – 10.20, 12.20
3, 4 d. – Iksmenai: Apokalipsė (JAV) – 13, 18.40, 23.20; 5–8 d. – 13, 18.40; 9 d. – 13 val.
3–7, 9 d. – Kaimynai 2 (JAV) – 21.45
3–9 d. – Pakalikai (JAV) – 11.20

Redaktorė – Agnė Narušytė (**dailė**)
Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė
Kinas – Živilė Pipinytė | **Teatras, šokis** – Milda Brukštutė
Muzika – Laimutė Ligeikaitė | **Stilius** – Rita Markulienė
Dizainas – Jokūbas Jacovskis | **Maketas** – Vanda Čemerkaitė
Finansininkė – Brigita Misiuvienė | **Direktorius** – Linas Vildžiūnas

© „7 meno dienos“. Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais. Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VšĮ „7 meno dienos“, Maironio g. 6, 01124 Vilnius. Tel. 2613039. El. paštas 7md@takas.lt. ISSN 1392-6462. 3 sp. l. Tiražas 900 egz. Spausdino UAB „Valdo leidykla“, Gedimino g. 34, Ukmergė

Remia Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas
Lietuvos kultūros taryba

LIETUVOS
KULTŪROS
TARYBA

SPAUDOS,
RADIO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

